

Handläggare
Therese von Ahn

Datum
2018-02-28

Diarienummer
2017-1452

Till miljö- och hälsoskydds nämndens
sammanträde den 28 februari 2018

Uppföljning och bokslut 2017

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskydds nämnden föreslås besluta

att fastställa nämndens verksamhetsberättelse 2017 enligt **bilaga 1**.

att fastställa nämndens analys 2017 enligt **bilaga 2**.

att fastställa nämndens uppföljning av inriktningsmål och uppdrag 2017 enligt **bilaga 3**.

att fastställa nämndens analys inför årsredovisning 2017 enligt **bilaga 4**.

Sammanfattning

Nämnden har bedrivit verksamheten i enlighet med verksamhetsplan och budget för 2017.

Nämnden har genomfört den planerade tillsynen inom myndighetsuppdraget enligt plan för livsmedelskontrollen, tillståndsenheten och för samhällsbyggnad och miljöövervakning. För enskilt vatten och avlopp, områdesskydd, hälsoskydd och miljöskydd har alla mål inte uppnåtts. Målen har inte heller nåtts avseende förrättningar inom lantmäterimyndigheten.

Målet att korta handläggningstiden för ansökningar om tillstånd för enskild avloppsanläggning har inte uppnåtts på grund av en avsevärt större inströmning av ärenden än förväntat. Sammanlagt tog nämnden emot 447 ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp vilket är den största mängden ansökningar någonsin. För att möta ärendeinströmningen senarelades tillsynen av strandskydd något vilket i sin tur har inneburit att all uppföljning av tillsynsärenden inte har avslutats under året. För hälsoskydd har nämnden genomfört färre tillsynsbesök än planerat på grund av personalomsättning och att nämnden tog emot fler klagomål än förväntat.

För miljöskydd har inte alla tillsynsaktiviteter genomförts på grund av omprioriteringar till förmån för avgiftsfinansierad årlig tillsyn och inkommande ärenden. En del tillsynsobjekt har

behövt mer tillsyn än planerat under året medan andra tillsynsobjekt har behövt mindre tillsyn. Miljöskydd har också handlagt fler ansökningar och anmälningar och klagomål än förväntat.

För lantmäterimyndigheten fattades färre förrättningsbeslut än planerat under året. Det berodde dels på byte av kartsystem, vilket tagit mycket tid i anspråk för utbildning och anpassning till det nya systemet, dels på en större personalomsättning än väntat.

Resultatet för perioden januari-december blev positivt 812,8 tsek (0 enligt budget).

Nämnden har i hög grad uppfyllt de flesta av kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag för år 2017. Nämnden har delvis uppfyllt inriktningsmål 1 som handlar om att Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi. Nämnden hade identifierat tre åtgärder som går mot inriktningsmålet och som kräver arbete över flera år. Arbete har pågått kring alla tre men endast en åtgärd har kunnat genomföras i sin helhet. De åtgärder som inte har kunnat genomföras under 2017 har tagits upp som åtgärder i 2018-års verksamhetsplan.

Nämnden har under året haft ett särskilt fokus på bland annat tobakspreventivt arbete i skolor, samverkan i länet för bättre tillsyn, VA-programmet, strandskyddstillsyn, hälsoskydd i skola och förskola, hållbar samhällsbyggnad, fortsatt utvecklad dricksvattenkontroll, allergiprojekt i skola och förskola, luftkvaliteten på Kungsgatan, ett utvecklat samarbete med PBN samt beredskap.

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1. Verksamhetsberättelse 2017

Bilaga 2. Nämndens analys 2017

Bilaga 3. Uppföljning av inriktningsmål och uppdrag 2017

Bilaga 4. Analys inför årsredovisning 2017

Datum	Diarienummer
2018-02-28	2017-1452

Uppföljning och bokslut 2017

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

att fastställa nämndens verksamhetsberättelse 2017 enligt **bilaga 1**.

att fastställa nämndens analys 2017 enligt **bilaga 2**.

att fastställa nämndens uppföljning av inriktningsmål och uppdrag 2017 enligt **bilaga 3**.

att fastställa nämndens analys inför årsredovisning 2017 enligt **bilaga 4**.

Bengt Fladvad
ordförande

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1. Verksamhetsberättelse 2017

Bilaga 2. Nämndens analys 2017

Bilaga 3. Uppföljning av inriktningsmål och uppdrag 2017

Bilaga 4. Analys inför årsredovisning 2017

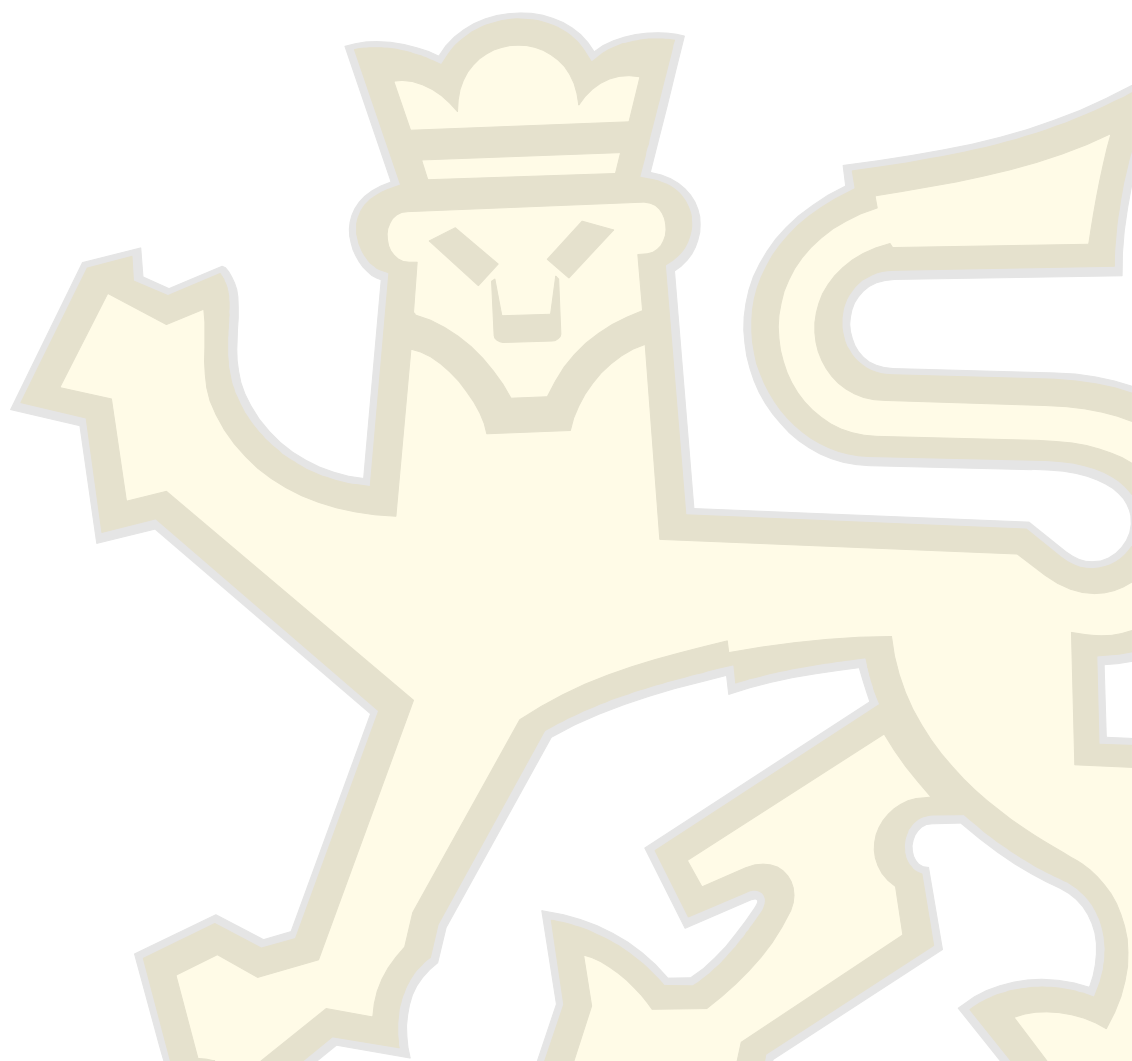
Kopia

Uppsala kommun, kommunstyrelsen

Verksamhets- berättelse

För miljö- och hälsoskyddsnämnden 2017

Ett uppföljande dokument som miljö- och hälsoskyddsnämnden
fattade beslut om 2018-02-28

Diarienummer 2017-1452	Dokumentnamn Verksamhetsberättelse 2017 Berörd verksamhet Miljö- och hälsoskydds nämnden	Fastställd av Miljö- och hälsoskydds nämnden Dokumentansvarig Anna Nilsson	Beslutad 2018-02-28	Sida 1 (35)
---------------------------	---	---	------------------------	----------------

Innehåll

Verksamhetsberättelsen.....	2
Sammanfattning	2
Resultat.....	2
Viktiga händelser under året	3
Bakgrund	6
Kommunala organisationen.....	6
Miljö- och hälsoskydds nämnden.....	6
Förrättningar, tillståndsprovning och tillsyn	7
Lantmäterimyndigheten	7
Miljöskyddstillsyn.....	9
Hälsoskyddstillsyn	12
Livsmedelskontroll.....	14
Tillståndsenheten.....	18
Enskilt vatten- och avlopp.....	21
Områdesskydd.....	24
Samhällsbyggnad och miljöövervakning	26
Miljöförvaltningen	28
Viktiga händelser.....	28
Nöjd-Kund-Index (NKI)	28
Resultat för miljöförvaltningen	30
Medarbetare och ledare	31
Kommunikation.....	32
Nämndens inriktningsmål, uppdrag och riktad satsning	33
Ekonomiskt resultat.....	34
Nämnd	34
Verksamhetsstöd	34
Livsmedelskontroll.....	34
Miljöskydd	34
Lantmäterimyndigheten	34
Hälsoskydd, vatten och avlopp, områdesskydd och samhällsbyggnad	34
Tillståndsenheten.....	34
Ekonomiskt resultat 2017.....	35

Verksamhetsberättelsen

Den här verksamhetsberättelsen omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens (nämndens) verksamhet samt resultat i förhållande till verksamhetsplan och budget 2017.

Sammanfattning

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden. Därutöver arbetar nämnden mot de inriktningsmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år. Uppföljning av nämndens arbete med inriktningsmål och uppdrag finns i separat uppföljning, se bilaga *Uppföljning av inriktningsmål uppdrag och riktad satsning 2017*.

Resultat

Nämnden har bedrivit verksamheten i enlighet med verksamhetsplan och budget för 2017.

Nämnden har genomfört den planerade tillsynen inom myndighetsuppdraget enligt plan för livsmedelskontrollen, tillståndsenheten och för samhällsbyggnad och miljöövervakning. För enskilt vatten och avlopp, områdesskydd, hälsoskydd och miljöskydd har alla mål inte uppnåtts. Målen har inte heller nåtts avseende förrättningar inom lantmäterimyndigheten.

Målet att korta handläggningstiden för ansökningar om tillstånd för enskild avloppsanläggning har inte uppnåtts på grund av en avsevärt större inströmning av ärenden än förväntat. Sammanlagt tog nämnden emot 447 ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp vilket är den största mängden ansökningar någonsin. För att möta ärendeinströmningen senarelades tillsynen av strandskydd något vilket i sin tur har inneburit att all uppföljning av tillsynsärenden inte har avslutats under året. För hälsoskydd har nämnden genomfört färre tillsynsbesök än planerat på grund av personalomsättning och att nämnden tog emot fler klagomål än förväntat.

För miljöskydd har inte alla tillsynsaktiviteter genomförts på grund av omprioriteringar till förmån för avgiftsfinansierad årlig tillsyn och inkommande ärenden. En del tillsynsobjekt har behövt mer tillsyn än planerat under året medan andra tillsynsobjekt har behövt mindre tillsyn. Miljöskydd har också handlagt fler ansökningar och anmälningar och klagomål än förväntat.

För lantmäterimyndigheten fattades färre förrättningsbeslut än planerat under året. Det berodde dels på byte av kartsystem, vilket tagit mycket tid i anspråk för utbildning och anpassning till det nya systemet, dels på en större personalomsättning än väntat.

Kommunrevision

Kommunens revisorer genomförde under 2017 en granskning av ett urval av miljö- och hälsoskydds nämndens myndighetsutövande delar. Utvalda områden var registrering av livsmedelsverksamheter samt handläggningsrutiner för avloppsärenden. I granskningen tittade revisorerna på handläggningsrutiner och handläggningstider. För registrering av livsmedelsverksamheter kunde revisionen konstatera att registreringarna inte alltid sker inom 2 veckor. Det är emellertid inte heller något krav enligt lagstiftningen. Granskningen av avloppsärendena visade på mycket goda rutiner men att handläggningstiden behöver kortas. Nämnden lämnade över en handlingsplan för att korta handläggningstiden till kommunrevisionen i slutet på november. Genomförande av handlingsplanen pågick under hösten och fortsätter under första tertialet 2018. Granskningen kunde även konstatera att miljö- och hälsoskydds nämnden hade god ordning i sitt diarium.

Extern revision

Nämnden har under året haft revision av länsstyrelsen avseende tillsyn av rökfria miljöer samt tillsyn av serveringstillstånd, tobak, folköl och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Revisionsrapporten publiceras under början av 2018.

Viktiga händelser under året

Tobakspreventivt arbetet inom skolan

Nämnden genomförde under hösten ett tillsynsprojekt på uppdrag av kommunfullmäktige för att stödja det tobakspreventiva arbetet genom tillsyn av skolgårdar och handlare. I projektet gjorde nämnden oanmälda inspektioner på 27 gymnasieskolor och 20 högstadieskolor för att kontrollera om tobakslagens krav på rökfria skolgårdar följdes. Tillsynen visade att rökning förekom på en stor del av skolorna och att det tobakspreventiva arbetet behöver stärkas. Nämnden kommer fortsätta att följa skolornas arbete för rökfria skolgårdar. Nämnden genomförde också tillsyn av hur kraven på ålderskontroll efterlevs av Uppsalas tobakshandlare och har utifrån inspel från tillsynen på skolor kunnat utföra riktad tillsyn vid misstanke om försäljning till minderåriga.

Samverkan i länet för bättre miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll

Under året har samtliga kommuner i länet kommit överens om att påbörja miljösamverkan inom länet. Miljösamverkan Uppsala län kommer att utgöra en viktig plattform för nämnden att utveckla tillsynen enligt miljöbalken och livsmedelskontrollen i samverkan med länsstyrelsen och alla länets kommuner.

Enskilt vatten och avlopp

Tillsynen av gamla och bristfälliga enskilda avlopp, VA-programmet, fortsatte under året. Målet för året var att höja åtgärdstakten och identifiera ytterligare 250 hushåll av dem som släpper ut avloppsvatten utan efterföljande rening. 215 fastigheter besöktes och 279 förbud utfärdades. Flera fastighetsägare dömde ut sin eget avlopp och avstod tillsynsbesök. Ytterligare 19 förbud utfärdades som en följd av klagomål och tidigare tillsynsärenden som följdes upp. Nämnden dömde därmed ut fler avlopp än tidigare år och årets mål överträffades.

Strandskyddstillsyn

Nämnden har under 2017 fortsatt genomföra en strukturerad strandskyddstillsyn. Tillsynen är viktig för att skydda naturen och för att möjliggöra att våra vatten är, och fortsätter vara tillgängliga, som rekreationskälla för alla kommuninvånare. Nämnden ser att tillsynen leder till publicitet, vilket i sin tur leder till ökat antal klagomål. Tillsynen leder därmed till att nämnden har möjlighet att påverka och öka efterlevnaden av strandskyddet.

Hälsoskydd i skola och förskola

Nämnden ser en ökad miljömedvetenhet och mer kunskap hos skolor och förskolor. Detta ställer högre krav på nämndens kompetens för att möta efterfrågan om råd och information. Nämnden har stöttat arbetet med giftfri förskola för att minska barn och ungas exponering av farliga kemikalier. Nämnden har sett att det finns fortsatta utmaningar när det gäller städning och ventilation i skolor och förskolor.

Hållbar samhällsbyggnad

Mycket hög takt i nybyggnadsfrågor i kommunen har ställt krav på nämnden att hantera ett större antal remisser om nya detaljplaner än tidigare. Nya planers påverkan på luftkvalitet, buller och vattenfrågor har varit i fokus, där nämnden särskilt lyft vikten av en långsiktigt hållbar stadsutveckling som bidrar till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen. Vikten av att stärka och bevara ekosystemtjänster i stadsrummet har lyfts fram vilket är viktigt för minskad miljöpåverkan, ur klimatanpassningsperspektiv och för att skapa attraktiva och hälsosamma stadsmiljöer.

Fortsatt utvecklad dricksvattenkontroll

Nämnden har under året infört en modell för att justera kontrolltiden på de vattenanläggningar som ligger under nämndens kontroll. Orsaken till justeringen är att kontrolltiden inte räckt till för det arbete som nämnden har till uppdrag att utföra. Nämnden ser också effekt av det arbete som inleddes under 2016, där dricksvattenverksamheternas efterlevnad av beslutat provtagningsprogram tydligare och snabbare följs upp. Tidigare förekom att verksamheter endast tagit prover av dricksvattnet i samband med kontrollbesök vartannat till vart tredje år. I och med att nämnden nu löpande följer upp att provtagning görs är det färre analyser som uteblir och fler verksamheter som känner till sina skyldigheter att regelbundet ta prover på sitt dricksvatten.

Allergiprojekt

Under 2016 påbörjade nämnden ett tvåårigt projekt som syftar till att öka kunskapen om hur måltider till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel hanteras i förskolor och grundskolor. Kunskapen förväntas leda till att nämnden och verksamhetsutövarna kan vidta åtgärder som bidrar till att minska antalet allergiincidenter i skola och förskola. Projektet har omfattat en enkätundersökning riktad till personal på skola och förskola samt kontrollbesök med fokus på hantering av allergikost. Hela projektet kommer att sammanfattas i en rapport i början av 2018.

Nya regler om e-cigarett

Den 1 juli 2017 trädde lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i kraft. I korthet innebär reglerna krav på ålderskontroll, märkning med svensk hälsovarning och krav

på informationsblad och innehållsdeklaration i förpackningarna. Försäljningsstället måste också ha ett egenkontrollprogram där försäljningsställets rutiner för att säkerställa att lagstiftningen följs framgår. Verksamhetsutövaren måste anmäla försäljningsstället till nämnden som är tillsynsansvarig myndighet. I nuläget finns det 23 försäljningsställen anmälda för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Uppsala.

Miljö kvalitetsnormen för luft på Kungsgatan

Under året togs en ny mätstation för luftkvalitet i drift på Kungsgatan. Mätningarna i den nya stationen visade på högre halter än tidigare år och miljö kvalitetsnormen för partiklar, PM10 och kväveoxider uppnåddes inte vid den nya mätstationen. Den nedåtgående trenden för föroreningshalter bröts alltså 2017 efter flytt av mätinstrumentet. Främsta orsaken bedöms vara de lokala meteorologiska förhållanden som råder på den nya platsen, särskilt lokala vindar som trycker föroreningarna mot västra sidan av gaturummet. Nämnden har deltagit i samråd med stadsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att åtgärder vidtas i enlighet med åtgärdsprogrammet för luft. Att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar på Kungsgatan är viktigt för invånarnas hälsa och för att uppnå det nationella miljömålet frisk luft.

Utvecklingen av Uppsala ställer krav

Nämnden har arbetat med att utveckla samarbetet med plan- och byggnadsnämnden för att kunna påverka utvecklingen av Uppsala i hållbar riktning. Fokus har varit på luftkvalitet, buller och dagvattenhantering i nya detaljplaner. Nämnden har även arbetat med att lyfta vikten av naturens gratistjänster, ekosystemtjänster, och att dessa ska bevaras eller stärkas även när staden utvecklas.

Den höga tillväxt- och utbyggnadstakten har också inneburit utmaningar för lantmäterimyndigheten att hantera nya förrättningsärenden och för nämnden att hantera en stor ökning av antalet inkommande ansökningar av tillstånd till enskilt avlopp. Nämnden har också sett ett ökat antal anmälningar av nya livsmedelsverksamheter.

Beredskap för olyckor och utbrott.

Nämnden har hanterat en stor tankbilsolycka med risk för spridning av diesel till Uppsalas vattentäkt samt tillsammans med MSB och andra berörda myndigheter tagit fram en nationell myndighetsgemensam handbok för hantering av livsmedels- och dricksvattenburna utbrott. Internutbildning om förvaltningens beredskapsplan har genomförts och planen har vidareutvecklats för att kunna hantera fler händelser inom nämndens ansvarsområde.

Bakgrund

Kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar, och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det dem som sköter själva genomförandet av kommuners verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fyraåriga inriktningsmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå inriktningsmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan resultaten för sin verksamhet samt hur de har uppnått de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige i en verksamhetsberättelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

Förrättningar, tillståndsprovning och tillsyn

Lantmäterimyndigheten

Lantmäterimyndigheten är en fristående myndighet under miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut fattas inte på delegation från nämnden utan av respektive förrättningslantmätare enligt lag.

Lantmäterimyndigheten ansvarar för all fastighetsbildning inom Uppsala kommun och jobbar med allt från små avstyckningar till stora anläggningsförrättningar. Myndigheten ansvarar också för att uppdatera kommunens kartor vid bildande eller ombildande av fastigheter, samt lägga in rättigheter med mera. Lantmäterimyndigheten ansvarar också för att sätta belägenhetsadresser, samt hålla lägenhetsregistret uppdaterat.

Förrättningar

Lantmäterimyndigheten fattade färre förrättningsbeslut än planerat under året. Det berodde dels på byte av kartsystem, vilket tagit mycket tid i anspråk för utbildning och anpassning till det nya systemet, dels på en större personalomsättning än väntat.

De mer komplexa förrättningarna fortsatte att öka under året, det gjorde att många förrättningar tog mer tid i anspråk än planerat. Arbetet med Lantmätarmöten, där samtliga lantmätare träffas för att diskutera olika typer av förrättningar för att få samsyn och förkorta handläggningstiderna, fortsatte.

Utveckling av förrättningsprocessen

Lantmäterimyndigheten har under året fortsatt att arbeta med sina processer för att ytterligare effektivisera dessa så långt det går. Myndigheten har också lagt ner ett stort arbete på kompetensåterföring, både i form av gruppmöten och i form av individuell vägledning.

Ärendebalans/Inkommande ärenden

Ärendebalansen är högre än planerat, vilket är en direkt följd av att färre beslut har fattats under perioden. Inkommande ärenden är i nivå med den prognos som gjorts. Den genomsnittliga ärendehanteringstiden för en förrättning har fortsatt att minska under året, men inte riktigt lika snabbt som planerat

Viktiga händelser och utmaningar

En av myndighetens stora utmaningar under året har varit bytet av kartsystem, från Topocad till Geosecma lantmäteri. Bytet har tagit mycket tid i anspråk både för utbildning men också aktiviteter för att komma igång med det nya systemet.

Resultat

Lantmäterimyndigheten	2016	2017
Förrättningar	Antal	Antal
Förväntat antal avslutade	350	320
Utfall avslutade	344	284
Förväntat antal ansökningar	300	300
Utfall ansökningar	269	305
Ärendebalans*	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	320	275
Utfall i slutet av respektive år	295	316

*Samtliga ärenden som är under handläggning eller kompletta för handläggning.

Miljöskyddstillsyn

Nämndens arbete med tillsyn av miljöfarlig verksamhet innebär tillsyn och handläggning av olika typer av ärenden inom ett flertal områden som avfall, köldmedia, fordonsservice, förorenad mark, dagvatten, energi, lantbruk, kemikalier, täkter, förbränning, kemikalisk industri, avloppsreningsverk, bergvärme med flera. Nämnden utövar tillsyn på tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och ej anmälningspliktiga verksamheter.

För miljöskydd har alla tillsynsaktiviteter inte genomförts på grund av omprioriteringar till förmån för avgiftsfinansierad årlig tillsyn och inkommande ärenden. En del tillsynsobjekt har behövt mer tillsyn än planerat under året medan andra tillsynsobjekt har behövt mindre tillsyn. Miljöskydd har också handlagt fler ansökningar och anmälningar och klagomål än förväntat.

Nämnden genomförde under året flera kommunikationsinsatser inom tillsynsområdena lantbruk, fordonsservice och köldmedia. Insatserna utgjordes av tillexempel framtagande av informationsblad, nya sidor på uppsala.se och uppdatering av blanketter och checklistor. En kort film om vad som gäller för biltvätt på gatan togs även fram och den kommer att lanseras under våren 2018.

Förebyggande tillsyn

Uppföljningen av tillsynsplanen visar att miljöskydd till övervägande del levererat den planerade tillsynen på avgifter. En del objekt har krävt mindre tillsyn än planerat och andra objekt har krävt mer. Antalet timmar förebyggande tillsyn med finansiering av kommunbidrag blev något färre än planerat på grund av omprioriteringar till förmån för avgiftsfinansierad tillsyn. Den tillsynsskuld som hade upparbetats under 2016 har kunnat levereras under 2017.

Arbetet med den förebyggande tillsynen kopplat till köldmedia och den årliga rapporteringen har gått som planerat. Arbete har även lagts ner på att utveckla den e-tjänst som är kopplad till rapportering av köldmedia. Arbetet har dock inte kunnat slutföras på grund av problem med leverantören i kombination med nämndens arbete med att byta ärendehanteringssystem.

Nämnden har under året deltagit och avsatt resurser i flera kommunala projekt som markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt (MÅSEN 1 och 2) samt vattenprogrammet och delprogram med flera.

Inom ramen för den avgiftsfinansierade tillsynen har flera projekt genomförts under året. Några projekt som kan nämnas är tillsyn på byggarbetsplatser med avseende på avfall och läns- och dagvatten, inventering av parkeringsgarage som ligger inom ett känsligt område avseende grundvattnet samt inventering av konstgräsplaner för att utreda hur de mikropåstämningar som konstgräset består av påverkar dagvattnet. Nämnden har även genomfört tillsynsprojekt riktat mot sprinklersystem och hantering av gödsel.

Under 2017 genomförde nämnden även tillsyn av märkning av kemiska produkter. Den vanligaste avvikelserna nämnden hittade var att produkter hade orangea farosymboler enligt den tidigare KIFS-lagstiftningen och saknad CLP-märkning. Cirka hälften av alla butikerna som besöktes hade en eller flera produkter som saknade CLP-märkning.

Uppföljande tillsyn

Arbetet med den uppföljande tillsynen följer på helhet planen. Antalet klagomål har under perioden varit något fler och mer tid än planerat har lagts på dessa. Mindre tid än planerat har lagts på uppföljande tillsyn och en förklaring till det är att mindre allvarliga avvikelser har prioriterats att följas upp vid nästa tillsynstillfälle.

Utveckling av tillsynen

Ett nytt arbetssätt har införts inom miljöskydd som innebär att två medarbetare är ansvariga för hantering av klagomål två månader i taget. Det har inneburit att handläggningstiden kortats ned och att en inspektör snabbare kommer ut på plats i de ärenden där det behövs.

Hanteringen av delgivningskvitton har effektiviserats och mottagningsbekräftelser på inskickade årliga köldmedierapporter har införts.

Hanteringen av smittskyddsarbetet inom lantbrukstillsynen har utvecklats för att inspektörerna ska kunna besöka fler gårdar på samma dag och inte riskera att sprida sjukdomar mellan gårdar.

Inkommande ärenden

Antalet inkommande ärenden varierar mellan åren. Under 2017 var antalet inkommande remisser, ansökningar och anmälningar fler än förväntat samtidigt som nedlagd tid för handläggningen motsvarade den planerade.

Viktiga händelser och utmaningar

Mer arbete och fler aktiviteter kopplat till information och kommunikation har genomförts under året. Nämnden når fler kunder och på ett bättre sätt nu genom webb, kontakter med media, infoblad med mera. Under året har flera informationsblad och blanketter inom tillsynsområdet fordonsservice översatts till annat språk än svenska. Nämnden har inte behövt anlita tolk i sina kundkontakter då nämnden har haft medarbetare som talar fler språk.

Frågan om högfluorerade ämnen, PFAS, är fortfarande högst aktuell. Nämnden har under året deltagit och föreläst på en länsgemensam PFAS-dag, som arrangerades av Länsstyrelsen. Nämnden har också fortsatt med källspårning och omvärldsbevakning.

Under året inträffade en större olycka där en tankbil välte på Bärbyleden med risk för spridning av diesel till Uppsalas vattentäkt. Olyckan innebar att nämndens avdelning för miljöskydd fick åka ut på plats för att följa det akuta saneringsskedet och för att därefter bistå i det efterföljande arbetet. I det akuta skedet anlätade restvärdesledaren en konsult som utförde de första riskbedömningarna. Utifrån den slutliga riskbedömning som konsulten redovisade ställde nämnden, efter en samlad rimlighetsavvägning, inga krav på ytterligare saneringsåtgärder med anledningen av tankbilsolyckan. Under hela arbetet kopplat till olyckan fördes en nära dialog med Uppsala vatten (UVAB).

Avdelningen har överlämnat tillsynsansvaret för avloppsreningsverk för 26 -200 personekvivalenter till avdelningen för enskilt vatten och avlopp.

Under året har nämnden även haft fokusfrågor inom områdena energi och utsläpp till vatten. Detta innebär att nämnden inom ramen för ordinarie tillsyn har ställt frågor om energiförbrukning och energieffektivisering respektive avlopp och utsläpp av vatten vid sina tillsynsbesök.

Inom ramen för fokusfrågan utsläpp till vatten har nämnden i sin tillsyn av verksamheter som hanterar och distribuerar kemikalier kunnat konstatera att det förekom felkopplingar, saknades eller fanns bristfälliga ritningar över rördragningar och avloppsledningar samt bristfälliga rutiner för kontroll av utsläpp via ledningar från verksamheterna. Mot den bakgrunden kommer nämnden att fortsätta sitt arbete med fokusfrågor inom energi och utsläpp till vatten under 2018.

Resultat

Miljöskydd	2016	2017
Antal inspektioner*	599	526
Antal verksamhetsutövare som fått besök**	486	447
Antal påbörjade ärenden***	1355	1290
Antal avslutade ärenden***	1453	1323
Förändring i ärendebalans under året (påbörjade-avslutade)	-98	-33
Antal remisser	91	96
Antal anmälningar/ansökningar	309	315
Antal klagomål	118	124

* Antal inspektioner i förebyggande och/eller uppföljande tillsyn (inkl. klagomål).

**Antal verksamhetsutövare som fått besök i förebyggande och/eller uppföljande tillsyn (inkl. klagomål).

*** Antal ärenden innefattar alla typer av upprättade eller inkomna ärenden som tillsynsärenden, klagomålsärenden, anmälningsärenden, remisser, ansökningar med mera.

Hälsoskyddstillsyn

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre eller verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuerare.

Förebyggande tillsyn

Nämnden genomförde färre tillsynsbesök än planerat under den första delen av året till följd av personalomsättningar samtidigt som nedlagd tid för klagomål och inkommande ärenden var högre än förväntat. Den förebyggande tillsynen togs till viss del igen under den senare delen av året men den totala förebyggande tillsynen utifrån antalet besök och timmar levererades inte sett till hela året. Nämnden prioriterade verksamheter med årlig avgift som riktar sig till känsliga grupper framför verksamheter med timavgift. Medel för att genomföra de tillsynsbesök från 2017 som återstår har förts över till 2018 och de kommer att genomföras under den första tertialen.

Nämnden har tagit fram ett informationsblad om inomhusmiljö i bostäder som har översatts till flera språk. Tidigare analyser har visat att det finns skillnader ur hälsosynpunkt mellan bostäder i olika områden som inte avspeglas i antalet inkommande klagomål. Informationsbladet kommer att användas i den uppsökande hälsoskyddstillsynen i områden med bostäder med större tillsynsbehov.

Uppföljande tillsyn

Det utfördes färre antal timmar uppföljande tillsyn än planerat under året. Det är en följd av att mindre förebyggande tillsyn utfördes än planerat samt att all uppföljande tillsyn inte hanns med under året. Denna kommer att genomföras under 2018.

Utveckling av tillsynen

Hälsoskyddsfrågorna fortsätter vara viktiga i skolan då platsbrist och brist på resurser till städning kan leda till problem med ventilation och dålig inomhusluft. Tillsynen visar på brister i flera av de besökta skolorna. Under året förändrades tillsynsmetodiken till fler oanmälda platsbesök för att kunna få en bättre bild av förhållandena i skolorna. Städ- och ventilationsfrågorna uppmärksammades också i media. Ett förbättrat samarbete har etablerats med utbildningsförvaltningen om lokalfrågor men ytterligare arbete återstår för att åstadkomma en förbättring.

Inkommande ärenden

Antalet inkommande klagomål och ansökningar/anmälningar var fler än förväntat. Nämnden har hanterat alla inkommande ärenden men har behövt lägga ned mer resurser än planerat.

Viktiga händelser och utmaningar

Vedeldningens hälso- och klimataspekter uppmärksammades med nationell kampanj som Uppsala deltog i. Det resulterade i att 13000 hushåll med lokal eldstad (öppen spis, braskamin eller motsvarande) fick utskick om att tänka på hur man eldar för att minska utsläppen.

Inströmningen av klagomål, särskilt på inomhusmiljö, ökade. Med anledning av detta lades större resurser på händelsestyrd tillsyn avseende bostäder och inomhusmiljö. Det innebar även att den planerade uppsökande tillsynen i socialt utsatta områden inte kunde genomföras som planerat.

Resultat

Hälsoskydd	2016	2017
Antal inspektioner	620	504
Antal timmar förebyggande tillsyn	3355	2670
Antal nya klagomål	159	217
Antal nya ärenden*	1403	1438
Antal avslutade ärenden	1469	1472

*Ärenden innefattar alla typer av upprättade eller inkomna ärenden så som tillsynsärenden, klagomålsärenden, anmälningsärenden, remisser och ansökningar om kompost.

Livsmedelskontroll

Avdelningen för livsmedelskontroll ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och redliga livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, effektiv och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, företagen har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull och samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Förebyggande tillsyn

Nämnden har utfört 1516 planerade kontrollbesök inom ramen för den förebyggande livsmedelstillsynen, varav 257 besök hos nya verksamheter. Den förebyggande planerade livsmedelskontrollen har skett enligt plan. Däremot har fler besök hos nyregistrerade verksamheter (första besök) utförts än planerat på grund av att fler verksamheter registrerat sig jämfört med tidigare år. Det ökade antalet nyregistreringar har lett till att samtliga första besök inte har kunnat genomföras inom två månader, vilket är nämndens ambition.

Under 2017 genomfördes 67 kontrollbesök på vattenanläggningar. Utöver besök har kontrolltid även använts till att granska inkomna analysresultat löpande över året. Under 2017 deltog nämnden i ett av Livsmedelsverkets nationella operativa mål som innebar ”kontroll av om ändamålsenliga rutiner finns för läcklagning och annat reparationsarbete för att minimera risken för att mikrobiologiskt förorenat vatten når konsumenterna”. Nämnden utförde kontrollen genom att granska den kommunala vattenleverantörens rutiner för att förebygga smitta vid läcklagning och reparationsarbete, samt genom att titta på hur detta praktiskt går till vid planerat utbyte av vattenledningar. Resultatet visade att det fanns väl förankrade rutiner för att vid reparationer förebygga att bakterier hamnar i dricksvattnet.

Under 2016 påbörjades ett tvåårigt projekt som syftar till att öka nämndens kunskap om hur måltider till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel hanteras i förskolor och grundskolor. Kunskapen förväntas leda till att nämnden och verksamhetsutövarna kan vidta åtgärder som bidrar till att minska antalet allergiincidenter i skola och förskola. Under 2016 genomfördes inom ramen för den förebyggande tillsynen ett antal kontroller med fokus på hantering av allergikost i skola och förskola. Under hösten 2016 gjordes sedan en enkätundersökning riktad till förskolechefer/rektorer, kökspersonal som tillagar specialkost samt vårdnadshavare till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel. Resultaten från enkäten har använts som underlag för att ta fram en checklista för att göra riktade livsmedelskontroller på området hantering av allergikost. Kontrollbesöken utfördes i tillagningskök i grundskolor och förskolor under hösten 2017. Hela projektet kommer att sammanfattas i en rapport i början av 2018.

Varje år genomför nämnden en inspektionskväll och i år besöktes 21 stycken restauranger i september. Alla livsmedelsinspektörer var ute samtidigt och utförde kontroller på kvällstid. Kontrollerna gjordes framförallt på rengöring, handhygien, temperaturer och om livsmedelshandling och lagring av livsmedel skedde på ett säkert sätt. Cirka hälften av restaurangerna (11 stycken) fick avvikelser, varav sex stycken ledde till uppföljning genom extra offentlig kontroll. Att genomföra kontroller på kvällstid är viktigt för att säkerställa att hanteringen är säker under alla tider på dygnet.

I maj 2017 genomfördes en inspektionsdag då totalt nio inspektörer samtidigt kontrollerade 32 pizzerior och restauranger med pizzahantering. Exempel på avvikelser som hittades under dagen var förvaring av livsmedel i för hög temperatur, rengöringsbrister samt bristfällig kunskap om allergener. Hos 10 stycken av verksamheterna bedömdes avvikelserna vara så allvarliga att de följdes upp med extra offentlig kontroll.

Nämnden har gått igenom och klassat om äldreboenden utifrån förekomst av känslig konsumentgrupp, detta då äldre personer kan ha nedsatt immunförsvar. Det har inneburit att kontrolltiden har ökat hos ett antal objekt.

Nämnden har även under 2017 deltagit i Sveriges nationella veterinära övervakningsprogram för antibiotikaresistens i djur och livsmedel. Under året har 50 prover på nötkött och griskött tagits vid fem olika provtagningstillfällen. Resultaten från övervakningen redovisas i årliga rapporter på SVA:s hemsida.

Uppföljande tillsyn

Uppföljande tillsyn utfördes enligt plan och nämnden har utfört 274 besök i form av 660 timmar extra offentlig kontroll under 2017. Under året har avdelningen fått in och hanterat 275 anmälningar om misstänkta matförgiftningar samt 105 klagomål, varav 86 lett till inspektioner på plats. Det är något fler anmälda matförgiftningar och klagomål än normalt.

Utveckling av tillsynen

Under året har en ny modell för att justera kontrolltiden på de vattenanläggningar som ligger under nämndens kontrollansvar införts. Det har inneburit att kontrolltiden ökat med 1-2 timmar för de flesta vattenanläggningar från och med 2018. Orsaken till justeringen är att kontrolltiden inte räckt till för det arbete som nämnden har till uppdrag att utföra. Ett informationsblad har under sommaren skickats ut till berörda verksamheter med information om den nya modellen för riskklassning. I oktober 2017 trädde reviderade dricksvattenföreskrifter i bruk vilket innebär att nämnden som kontrollmyndighet, utöver att fastställa undersökningsprogram, även ska fastställa faroanalyser för vattenanläggningar.

Under 2016 inleddes ett arbete med en mer uttalad tillsynsstrategi för uppföljning av avvikelser, vilket ökade tiden för uppföljande tillsyn (extra offentlig kontroll) kraftigt under 2016. Arbetet fortsatte under 2017 och det går nu att se att arbetet gett resultat genom att antalet uppföljningar minskat under 2017. Det får antas vara en följd av att verksamheterna nu i större utsträckning rättar till avvikelserna utan behov av uppföljande kontroll.

Under 2016 genomfördes ett arbete med att utveckla en tillsynsmodell som innebär en flerårsplanering med fokusområden för livsmedelskontrollen. Under 2017 har kontrollen av tidigare utvalda fokusområden fortsatt. Syftet med modellen är att kunna verifiera kontrollens effekt. Med modellen kan nämnden utvärdera behov av ökade insatser inom ett område eller av att minska tillsynsbehovet inom områden som fungerar bra. Tillsynsmodellen kommer att användas fortlöpande med nya verksamhetstyper och områden för kommande år.

Nämnden har tillsammans med Livsmedelsverket och de tre övriga storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö deltagit i framtagandet av en gemensam nationell kontrollrapport. Syftet med rapporten har varit att förenkla och skapa enhetlighet i skrivandet mellan olika

kommuner och samtidigt underlätta förståelsen för företagarna. Rapporten lanserades nationellt den första januari 2018. Uppsala arbetar med att införa rapporten under första halvåret av 2018.

Nämnden har deltagit i ett tre-årigt MSB-projekt som avslutades i februari 2017. Projektet har resulterat i en myndighetsgemensam nationell handbok för utbrotsutredningar av livsmedels- och dricksvattenburen smitta. Handboken har publicerats på de centrala myndigheternas webbsidor som stöd till samtliga berörda kontrollmyndigheter i Sverige.

Nämnden har fortsatt arbetet med att kartlägga livsmedelsverksamheter som hanterar livsmedel på internet så att kontroll av e-handel med livsmedel kan ske där så krävs. Arbetet ledde fram till att en ny verksamhet registrerades och att 17 befintliga verksamheter identifierats som verksamma även inom e-handel. Nämnden har även tagit fram en vägledning för hur en effektiv kontroll av e-handel ska ske och som innefattar våra bedömningar, vilka avgränsningar vi behöver göra och hur vi tolkat lagstiftningen. Denna vägledning har efterönskemål skickats till Livsmedelsverket för att vara till hjälp även för andra kontrollmyndigheter.

Nämnden arbetar vidare i sedan tidigare etablerade nätverk som Livsledande, Livslevande, Livssamverkan samt storstadsgrupp. Nämnden har även deltagit i de länsmöten som länsstyrelsen arrangerat under året.

Inkommande ärenden

Antalet inkommande remisser var färre än förväntat. Antalet registreringar av livsmedelsverksamheter var fler än förväntat, totalt 345 stycken för hela året. Det beror på att skolor och förskolor från och med år 2017 är skyldiga att servera frukost och därmed måste vara registrerade som livsmedelsverksamhet. Det har resulterat i drygt 30 stycken extra registreringsärenden i början av året. Utöver det har ett antal nya dricksvattensverksamheter registrerats liksom att det tillkommit ett antal nya restauranger till följd av nybyggnationer i staden.

Viktiga händelser och utmaningar

Livsmedelsverket har fattat beslut om nya lagstiftningsområden för livsmedelskontrollen. Det innebär att från den 1 januari 2018 ska kontrollerna rapporteras enligt nya områden.

Under september var nämnden föremål för ett "fact-finding-mission" kring e-handel som utfördes av den Europeiska kommissionen som ett led i att kartlägga hur kontroll av e-handel med livsmedel sker i medlemsstaterna. En slutrapport kommer att publiceras av kommissionen under 2018 där nuläget i de besökta länderna presenteras. Rapporten kommer att användas som underlag för hur kontrollen av e-handel med livsmedel ska styras upp både nationellt och internationellt.

I mars 2018 träder nya regler i kraft avseende nationellt system för snabb varning. Reglerna innebär ett krav på att nationella kontrollmyndigheter ska sprida information till andra kontrollmyndigheter om livsmedels direkta eller indirekta risker för människors hälsa.

Nämnden ser också effekt av det arbete som inleddes under 2016, där dricksvattenverksamheternas efterlevnad av beslutat provtagningsprogram tydligare och snabbare följs upp. Tidigare förekom att verksamheter endast tagit prover av dricksvattnet i samband med kontrollbesök vartannat till vart tredje år. I och med att nämnden nu löpande följer upp att provtagning görs är det färre analyser som uteblir och fler verksamheter som känner till sina skyldigheter att regelbundet ta prover på sitt dricksvatten.

Resultat

Livsmedelskontroll	2016	2017
Totalt antal tillsynsbesök* förebyggande kontroll	1495	1516
-varav besök planerad kontroll	1288	1259
-varav första besök**	207	257
Besök uppföljande kontroll***	338	274
Totalt antal kontroller****	1946	1936
-varav antal föränmälda/oanmälda kontroller	695/1251	564/1372
Antal registreringar av livsmedelsverksamheter	293	345
Antal inkommande klagomål	88	106
Antal anmälda misstänkta matförgiftningar	256	276
Antal besök till följd av klagomål och misstänkta matförgiftningar	83	86
Antal remisser	5	2
Antal förbud/föreläggande	19/24	13/5
Ärenden påbörjade	2527	2674
Ärenden avslutade	2551	2652
Ärendebalans för året	-24	-22

*Med tillsynsbesök avses besök på plats.

**Med första besök avses besök hos nyregistrerade livsmedelsverksamheter

***Med besök uppföljande kontroll avses besök som utförts med anledning av avvikelser som identifierats i samband med planerad kontroll.

****Med kontroller avses alla former av kontroller, inkluderat besök och andra kontroller som sker och rapporteras till Livsmedelsverket.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om receptfria läkemedel samt lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Arbetet syftar till att säkerställa att vi har en säker alkoholserving samt säker försäljning av tobak-, e-cigaretter, folköl- och läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning och tillsynsbesök.

Förebyggande tillsyn

Nämnden har ca 284 pågående serveringstillstånd och under 2017 genomfördes 242 tillsynsbesök vid 27 olika tillfällen, i enlighet med plan. Det är önskvärt att ca 10 tillsynsomgångar genomförs per år tillsammans med polis, men på grund av resursbrist hos polisen har detta enbart kunnat ske vid tre tillfällen under året.

Nämnden kan se att antalet serveringstillstånd ökat under de senaste åren som en konsekvens av att staden växer. De flesta nyetableringarna är matrestauranger och mindre nöjeskrogar. En trend som pågått under en längre tid. Den senaste nyetableringen för en större nattklubb var 2010. Under året har 11 erinringar och fyra varningar delats ut. Inga sanktionsåterkallelser har skett.

Av de totalt 181 verksamheter som har tillstånd att sälja tobak, receptfria läkemedel och folköl har nämnden genomfört 114 kontrollbesök fördelat på 103 av verksamheterna. Av dessa var det 42 besök på försäljningsställen för receptfria läkemedel och 108 besök på försäljningsställen för folköl och tobak, detta då flera verksamheter säljer samtliga varor. Inom läkemedelstillsynen har nämnden avslutat en insats där man kontrollerat spårbarheten av läkemedel på samtliga försäljningsställen. Inga avvikelser har noterats inom denna kontrollpunkt.

Under året har nämnden inom tobakstillsynen haft en tyngdpunkt på att föra en dialog om åldersgränsen för köp. Sex gemensamma tillsynsbesök har genomförts tillsammans med polis. Det har lett till att en varning och två beslut om förbud med vite har delats ut. Nya märkningsföreskrifter för alla tobaksprodukter har införts under året. Detta kontrollerades särskilt under juni när reglerna trädde i kraft. Vissa leverantörer var sent ute med att leverera produkter med ny märkning och ta tillbaka gamla med felaktig märkning vilket ledde till extra information hos butiker som själva inte sett till att rensa ut dessa produkter.

Nämnden har i nuläget 23 försäljningsställen för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (nya regler från 1 juli 2017) där en verksamhetsutövare fått besök under året.

Under 2017 gjordes sju förfrågningar till Skatteverket och fem till Polismyndigheten inom ramen för det vi kallar för inre tillsyn. Alla bolag med serveringstillstånd och alla personer med betydande inflytande har ingått i förfrågningarna. Förfrågan till Skatteverket gällde bland annat om bolagen varit mål för beslut om kontrollavgift, om de hade skatteskulder hos Kronofogdemyndigheten samt om de hade underskott på skattekontot. Det öppnades 12 ärenden med anledning av Skatteverkets yttrande. Förfrågan till Polismyndigheten gällde personer med betydande inflytande och frågan ställdes om de var lämpliga att tillhandahålla alkoholserving. Om anmärkningar fanns redovisades brottsrubricering samt påföljd. Det öppnades fyra ärenden med anledning av Polismyndighetens yttranden.

Under året har nämnden arrangerat en STAD-utbildning för personal på verksamheter med serveringstillstånd. Två utbildningstillfällen var planerade men Polismyndigheten kunde inte delta i ett andra tillfälle så det fick ställas in. Nämnden har också deltagit som föreläsare i alkohollagen vid sju utbildningstillfällen i Ansvarsfull alkoholservering (AAS) för studentnationer.

Uppföljande tillsyn

Uppföljning av den planerade kontrollen har skett enligt plan. Utöver det genomförde nämnden i november tillsammans med Polismyndigheten och Skatteverket en gemensam tillsyn av fyra butiker i området Gottsunda. Tillsynstillfället var en del av en större insats som Polismyndigheten genomförde i området i november 2017. Det som kontrollerades vid besöken var, från nämndens sida, att försäljningsstället uppfyller tobakslagens och alkohollagens bestämmelser samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Utifrån nämndens ansvarsområde fanns inga avvikelser.

Utveckling av tillsynen

Nämnden genomför mer tillsyn på sena vardagkvällar, vilket är en positiv effekt av det reviderade ersättningsavtalet för personalen.

Under årets andra hälft har tillståndsenheten löpande tagit emot tips från hälsoskyddsavdelningen gällande försäljningsställen för tobak där det från skolledning/skolpersonal funnits misstankar om att tobak säljs till minderåriga. Tillsynsbesök har med anledning av detta genomförts på aktuella försäljningsställen inom några veckor från att tipset mottagits (frånsett objekt där flera tips inkommit och där besök nyligen har genomförts). Fokus vid dessa besök har varit att uppmärksamma verksamhetsutövaren på vikten av att kontrollera ålder vid tobaksförsäljning. Uppskattningsvis har detta hittills resulterat i cirka fem besök utöver ordinarie besök. En dialog har löpande förts med Polismyndigheten om vilka objekt som bör prioriteras i de fall Polismyndigheten har möjlighet att bedriva spaning.

Under året har tillståndsenheten deltagit i Läkemedelsverkets referensgrupp. Bland annat har enheten bidragit till att ta fram en ny modell för Läkemedelsverkets arbete i att stötta och utbilda kommunernas kontroll. Tillståndsenheten har även deltagit som föreläsare i utbildning för nya inspektörer inom läkemedelstillsyn och där informerat om det praktiska tillsynsarbetet.

Inkommande ärenden

Antalet inkommande ansökningar/anmälningar för serveringstillstånd under året var som förväntat, totalt 405 stycken. Utöver det har 52 stycken tillsynsärenden öppnats gällande serveringstillstånd. Nämnden har haft 29 stycken anmälningar avseende tobak och folköl och 14 stycken anmälningar avseende e-cigaretter.

Viktiga händelser och utmaningar

Den 1 juli 2017 trädde lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i kraft. I korthet innebär reglerna att försäljningsstället måste kontrollera att mottagaren av produkterna är minst 18 år, att det ska finnas skyltar som upplyser om åldersgränsen, att produkterna ska vara märkta med svensk hälsovarning och att förpackningarna ska innehålla ett

informationsblad och ha en innehållsdeklaration. Försäljningsstället måste också ha ett egenkontrollprogram där försäljningsställets rutiner för att säkerställa att lagstiftningen följs framgår. Fram till 1 januari 2018 gällde dock övergångsbestämmelser gällande märkning av e-cigarett och påfyllningsbehållare som tillverkats innan lagen trädde i kraft. Därför valde nämnden att inte göra någon tillsyn under 2017. Under året togs mallar fram för anmälan, hemsidan uppdaterades med information om den nya lagen och informationsmaterial skickades ut till samtliga tobaksförsäljare. De försäljningsställen som vi redan visste sålde enbart e-cigarett besökte vi personligen och överlämnade informationsmaterial (eftersom de ännu inte fanns i våra register). Nämnden har tagit emot anmälningar om försäljning och anpassat uppdaterat objektsregistret för att kunna registrera dessa.

Regeringen har föreslagit en ny tobakslag som ska träda i kraft 1 januari 2019. Den nya tobakslagen innehåller flera delar, bland annat införandet av tillståndsplikt för handel med tobaksvaror, ett utvidgat rökförbud och begränsad marknadsföring. Ett tillståndskrav för tobakshandlare innebär ökade krav på utredning. Nämnden måste under 2018 utreda konsekvenserna av den nya lagen, så som ökade resursbehov, behov av kompetensutveckling samt införande av nya avgifter

Resultat

Tillståndsenheten	2016	2017
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	259	242
Antal tillsynsbesök tobak och folköl	88	108
Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	47	42
Sanktioner serveringstillstånd Erinran/varning/återkallelse	16/3/4	11/4/0
Tillsynsärende tobak och folköl	7	7
Ärenden*	474	457

*Ärenden avser ansökning och anmälningar för serveringstillstånd, tillsynsärenden gällande serveringstillstånd samt anmälningar gällande tobak, folköl och e-cigarett.

Enskilt vatten- och avlopp

Nämnden utfärdar tillstånd och har tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar, med upp till 200 personekvivalenter anslutna. Nämndens mål är att alla enskilda avlopp som saknar efterföljande rening ska ha fått ett beslut om förbud senast år 2019. Detta är ett led i att minska övergödningen och att uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag. Nämnden har även tillsyn av enskilda vattentäkter. Enskilda vattentäkter omfattas inte av tillstånds- eller anmälningsplikt och vattenkvaliteten är den enskilde fastighetsägarens ansvar. Tillsynen är därför händelsestyrd på så vis att nämnden agerar på klagomål eller när en olägenhet uppstår.

Förebyggande tillsyn

Tillsynen av gamla och bristfälliga enskilda avlopp, VA-programmet, fortsatte under året. Målet för året var att höja åtgärdstakten och identifiera ytterligare 250 hushåll av dem som släpper ut avloppsvatten utan efterföljande rening. 215 fastigheter besöktes och 279 förbud utfärdades. Flera fastighetsägare dömde ut sin eget avlopp och avstod tillsynsbesök. Ytterligare 19 förbud utfärdades som en följd av klagomål och tidigare tillsynsärenden som följdes upp. Nämnden bidrog därmed till att utsläppen kommer att åtgärdas från fler avlopp än tidigare år och årets mål överträffades.

Avgiftsfinansieringsgraden för VA-programmet höjdes till ca två respektive två och en halv timme per hushåll beroende av om nämnden kontrollerade avloppsanläggningen genom platsbesök eller inte.

Tillsynen på de avloppsanläggningar som är för 26-200 personekvivalenter förflyttades under hösten från miljöskydd till enskilt vatten och avlopp. Det är totalt 36 reningsverk med årlig avgift samt 18 markbaserade anläggningar som betalar timavgift.

Uppföljande tillsyn

Den uppföljande tillsynen följde planen. 64 fastighetsägare fick ytterligare ett beslut med vite, eftersom de inte fick tillstånd och/eller inte anlade sin nya avloppsanläggning före förbudet trädde i kraft.

Nämnden ansökte till Mark- och miljödomstolen om tre utdömande av vite. Resultaten av ansökningarna är ännu inte klara.

Utveckling av tillsynen

Nämnden fortsatte effektivisera handläggningen av ansökningar om tillstånd för enskilda avlopp genom att bland annat samordna handläggningen av närliggande ansökningar. För att platserna ska vara överblickbara lades alla fastigheter/ansökningar in på en digital karta. En ny e-tjänst för ansökan om enskilda avlopp blev klar i början av året. Kopplat till det uppdaterades också informationen på uppsala.se. E-tjänsten och informationen gör det enklare för invånare i Uppsala att ansöka om tillstånd för enskilt avlopp.

Inkommande ärenden

Antalet inkommande ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp under 2017 var 447, vilket är det största antalet ansökningar någonsin. Hälften av ansökningarna var en direkt följd av tillsynen. Andra hälften var dels gamla anläggningar som behöver göras om, men mest nya enskilda avlopp till nya bostäder utanför kommunalt verksamhetsområde för avlopp. Vid

ingången av 2017 var det ca 30 ansökningar som väntade på handläggning. Vid utgången av 2017 var det ca 100 ansökningar. •

På grund av den mycket kraftiga ökningen av inkommande ansökningar och brist på handläggningskapacitet under året ökade därför den totala handläggningstiden inklusive väntetid för en ansökan från fyra till sex månader. Antalet tillstånd som meddelades under året var 384, vilket var nära målet på 400 trots mindre handläggarresurser än planerat. Under hösten omprioriterades resurser från dels enskilt vatten- och avloppstillsyn och dels områdesskydd och tre nya handläggare anställdes för att öka handläggningskapaciteten för avloppstillstånd.

Antalet remisser från plan- och byggnadsnämnden (PBN) motsvarade förväntningarna. Nämnden hade regelbundna möten med PBN och utvecklade samarbetsformerna bland annat genom en checklista för när miljö- och hälsoskyddsnämnden ska remitteras.

Antalet klagomål ökade jämfört med förra året. Totalt kom det in 19 klagomål som på något sätt hade med enskilt vatten och avlopp att göra.

Under året har nämnden varit delaktig i det planeringsunderlag för vatten och avlopp på landsbygden som är en del av kommunens kommande VA-plan.

Övriga ärenden som nämnden handlade var slamdispenser, latrinkompostering och anmälan om torrtoaletter. Dessa ärenden var relativt få.

Viktiga händelser och utmaningar

Inför sommaren var det stort fokus på grundvattenfrågor under året på grund av en ökad risk för torr sommar med extremt låga grundvattennivåer. Torkan uteblev och inga stora problem upplevdes vad gäller den enskilda vattenförsörjningen.

Nämnden har under året sett ett ökat antal klagomål på avloppsanläggningar som förorenar enskilda vattentäcker.

En fortsatt mycket hög inströmning av ansökningar innebär utmaningar att hantera ansökningarna inom utsatt tid. Detta innebär i förlängningen att kvalitets- och utvecklingsarbete blir lidande.

Nämnden påbörjade en del utvecklingsarbete under första delen av året som nytt forum för samsyn, nya mallar, förslag på entreprenörsrapport, förslag på informationsmaterial med mera. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under 2018.

Resultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	2016	2017
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	386	447
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	377	384
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	162	298
Antal inspektioner	593*/ 552	585*/ 577
Antal nya klagomål	4	19
Antal nya ärenden	829	999
Antal avslutade ärenden	1035	1414

*Med VA-bygglovsremisserna resp. utan VA-bygglovsremisserna. Under 2016-2017 har nämnden ändrat arbetssätt och gör nu som regel inte platsbesök kopplade till bygglovsremisser. Antalet hanterade bygglovsremisser har ökat under året.

Områdesskydd

Nämnden har tillsyn av skyddade områden enligt strandskyddsreglerna och kommunala naturreservat.

Förebyggande tillsyn

Tillsyn av strandskyddet genomfördes längs stränderna vid Björklinge-Långsjön. Fastighetsägare till totalt 127 fastigheter runt sjön fick ett informationsutskick samt tillsynsbesök. Antalet nedlagda timmar motsvarar det förväntade. På grund av hög arbetsbelastning med enskilda avlopp under året genomfördes tillsynen två månader senare än planerat.

Uppföljande tillsyn

Nämnden har arbetat med uppföljning av de ärenden där möjliga avvikelser påträffats i tillsynen. Mycket tid i tillsynen av strandskyddet har gått till kommunikation med fastighetsägare och sakägare. Totalt har nämnden följt upp och granskat ca 70 fastigheter varav ett tjugotal förväntas ha gjort åtgärder som strider mot strandskyddets syften och kan komma att kräva rättelse.

Nämndens arbete med tillsyn av strandskydd och naturreservat har uppmärksammats mer både bland invånare och i media men också hos andra avdelningar i kommunen. Det har inneburit mer rådgivning och informationsmöten än tidigare år.

Inkommande ärenden

Antalet inkommande ansökningar inom naturreservat och ansökningar om strandskyddsdispens var något färre än förväntat. Det kan bero på att den förväntade ökningen av ansökningar om strandskyddsdispens, på grund av den strandskyddstillsyn som genomförts, ännu inte har inträffat. Tillsynen kan påverka antalet inkommande ansökningar under 2018. Det är fler ärenden än föregående år och nämnden ser en ökning av ansökningar för större åtgärder inom de skyddade områdena. Detta innebär mer komplicerade bedömningar och därmed mer tid till handläggningen.

Under 2017 har nämnden arbetat för att få mer rättvisande tidsredovisningar. Arbetet med rutinerna kring tidsredovisning för områdesskydd fortsätter och har påverkat antalet registrerade timmar något till det bättre. Nämnden bedömer dock att antalet nedlagda timmar och antalet redovisade timmar ännu inte överensstämmer helt.

Viktiga händelser och utmaningar

Nämnden har under 2017 fortsatt genomföra den strukturerade strandskyddstillsyn som påbörjades 2017. Det är viktigt att kommunen genomför strandskyddstillsyn för att skydda naturen men också möjliggöra våra vatten som rekreativskälla för medborgarna. Samtidigt är det en stor utmaning att genomföra tillsyn av strandskyddet vid samtliga sjöar och vattendrag inom en rimlig tidsperiod och på rimlig nivå. Nämnden har i dagsläget resurser till tillsynen i mindre skala. Nämnden ser att tillsynen leder till publicitet, vilket i sin tur leder till ökat antal klagomål. Tillsynen leder därmed till att nämnden har möjlighet att påverka och öka efterlevnaden av strandskyddet.

Resultat

Områdesskydd	2016	2017
Antal inspektioner	97	158
<i>varav strandskyddstillsyn</i>	62	127
Antal ansökan om strandskyddsdispens	42	42
Antal nya klagomål	5	6
Antal nya ärenden	79	125
Antal avslutade ärenden	90	94

*Ärenden innefattar alla typer av upprättade eller inkomna ärenden så som tillsynsärenden, klagomålsärenden, ansökan om tillstånd och dispens i naturreservat, ansökan om strandskyddsdispens samt remisser m.m.

Samhällsbyggnad och miljöövervakning

Nämnden yttrar sig utifrån sina ansvarsområden över kommunens detaljplaner, översiktsplaner och program samt har ansvar för övervakning av luftkvaliteten.

Inkommande ärenden

Under året har sammanlagt 47 remisser om nya detaljplaner, program eller dylikt kommit till nämnden för yttrande. Nämnden har arbetat med att utveckla samarbetet med plan- och byggnadsnämnden för att kunna påverka utvecklingen av Uppsala i hållbar riktning. Fokus har varit på luftkvalitet, buller och dagvattenhantering i nya detaljplaner. Nämnden har även arbetat med att lyfta vikten av naturens gratistjänster, ekosystemtjänster, och att dessa ska bevaras eller stärkas även när staden utvecklas.

Nämnden har genomfört ett projekt med att följa upp en tidigare beslutad detaljplan i praktiken för att utvärdera hur nämndens krav på luft, buller och dagvatten tagits om hand i byggskedet. Nämnden har även deltagit i arbetsgruppen för att ta fram riktlinjer för markanvändningen på Uppsala- och Vattholmaåsarna. Nämnden har även deltagit i arbete med att ta fram en mobilitetsstrategi för kommunen samt ett energiprogram.

Under året har nämnden även hållit i ett samsynsmöte med detaljplanenheten för att sprida kunskap kring markföroreningar. Samsynsmötet var uppskattat och ett uppföljande möte om luftfrågor planeras 2018.

Inför eldningssäsongen deltog nämnden i en nationell kampanj om hälso- och klimatpåverkan från vedeldning. Nämnden skickade information till alla invånare i kommunen med lokal eldstad om hur eldningens hälso- och klimatpåverkan enkelt kan minskas genom att tända brasan i toppen. Informationsmaterialet var framtaget av Naturvårdsverket och Energimyndigheten.

Viktiga händelser och utmaningar

Under året togs en ny mätstation för luftkvalitet i drift mitt emot resecentrum på Kungsgatan på grund av ombyggnad av tidigare platsen vid stadshuset. Under tre månader gjordes jämförande mätningarna mellan den nya och gamla mätstationen. Resultatet visade på betydligt högre halter av partiklar (PM10) och kvävedioxiderna på den nya mätstationen jämfört med gamla. För helåret 2017 innebar det att miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) och kväveoxider inte klarades vid den nya mätstationen. Främsta orsaken bedöms vara de lokala meteorologiska förhållanden som råder på den nya platsen, särskilt lokala vindar som trycker föroreningarna mot västra sidan av gaturummet. Nämnden har deltagit i en referensgrupp med de berörda kommunala förvaltningarna, däribland stadsbyggnadsförvaltningen, för att säkerställa att åtgärder vidtas i enlighet med åtgärdsprogrammet för luft. Att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar och kväveoxid i Uppsala stad är viktigt för invånarnas hälsa och för att uppnå det nationella miljömålet frisk luft.

Mycket hög takt i nybyggnadsfrågor i kommunen har ställt krav på nämnden att hantera ett ökat antal remisser än tidigare inom utsatt tid och på att identifiera potentiella problem och påverkan på nämndens ansvarsområden. Nya områdens påverkan på luftkvalitet, buller och vattenfrågor har varit i fokus, där nämnden särskilt lyft vikten av en långsiktigt hållbar

stadsutveckling som bidrar till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen. Vikten av att stärka och bevara ekosystemtjänster i stadsrummet har lyfts fram, vilket är viktigt för minskad miljöpåverkan, ur klimatanpassningsperspektiv och för att skapa attraktiva och hälsosamma stadsmiljöer.

Resultat

Samhällsbyggnad och miljöövervakning	2016	2017
Antal nya ärenden	21	38
Antal avslutade ärenden	12	28

*Ärenden innefattar alla typer av upprättade eller inkomna ärenden. Inom samhällsbyggnad och miljöövervakning är det till största del remisser från plan- och byggnadsnämnden om nya detaljplaner.

Miljöförvaltningen

Viktiga händelser

Flytt till nya lokaler

Miljöförvaltningen har under perioden flyttat sin verksamhet från Kungsporten till nya lokaler i Ultuna. Orsaken till flytten var problem med inomhusmiljön i de gamla lokalerna.

Ny miljödirektör

Förvaltningen har fått en ny direktör, Anna Nilsson, som tillträdde sin tjänst i slutet av augusti.

Nytt digitalt handläggarstöd

Förvaltningen har under perioden deltagit i en kommungemensam upphandling av ett nytt digitalt handläggningssystem. Under 2018-2019 kommer arbete med att ta fram och implementera det nya handläggningssystemet att utföras tillsammans med leverantören Tieto.

Miljösamverkan

Under året har samtliga kommuner i länet har kommit överens om att påbörja miljösamverkan inom länet. Miljösamverkan Uppsala län kommer att utgöra en viktig plattform för nämnden att utveckla tillsynen enligt miljöbalken och livsmedelskontrollen i samverkan med länsstyrelsen och alla länets kommuner.

Rökfria skolgårdar

Nämnden har under 2017 och 2018 ett särskilt uppdrag kopplat till rökfria miljöer på skolor. Som en del av satsningen ingår att utföra tillsyn på tobakshandlare för att säkerställa att försäljning till minderåriga inte förekommer. Under året har fokus vid kontroll av tobakshandlare legat på ålderskontroll. Nämnden har också genom tillsynsbesök följt upp tips om försäljningsställen där det funnits misstankar om att tobak säljs till minderåriga.

En annan del av arbetet innebär att genomföra inspektioner av skolgårdar. Under perioden utfördes oanmälda inspektioner på 27 gymnasieskolor och 20 högstadieskolor för att kontrollera om tobakslagets krav på rökfria skolgårdar följdes. Resultatet från inspektionerna visar att rökning på skolgårdarna eller vid skolentréerna förekommer på flertalet av de inspekterade skolorna. Det tobaksförebyggande arbetet på många av skolorna behöver förbättras. Nämnden kommer fortsätta att följa skolornas arbete för rökfria skolgårdar.

Nöjd-Kund-Index (NKI)

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan kunder och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), samt fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden.

Undersökningen har genomförts vartannat år sedan år 2007. Från och med år 2013 har undersökningen genomförts årligen, med undantag för år 2015.

Undersökningen omfattar sex områden (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, och effektivitet) som speglar de mest väsentliga delarna av kommunens service i myndighetsärenden. Varje område mäts med ett antal detaljfrågor samt ett övergripande NKI-värde.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) mäter NKI inom fyra verksamhetsområden; livsmedelskontroll, serveringstillstånd, hälsoskyddstillsyn och miljöskyddstillsyn och har de senaste åren haft höga NKI-värden. Hälsoskyddstillsyn försämrade sitt resultat år 2016, men nämnden förbättrade sitt totala NKI-värde mellan år 2014-2016. Se tabell nedan.

Verksamhetsområde	NKI 2014	NKI 2016
Livsmedelskontroll	73	79
Serveringstillstånd	72	78
Hälsoskyddstillsyn	72	67
Miljöskyddstillsyn	69	72
MHN totalt	72	75

¹Förklaring av tabell.

NKI-mätningarna för år 2017 sammanställs den 2 maj 2018. Det preliminära resultatet pekar på ett oförändrat NKI-värde för nämnden totalt.

¹ NKI redovisas på en skala mellan 1-100, där 100 är högsta betyg. Betyget värderas sedan enligt följande; >80 Mycket högt, 70-80 Högt, 62-69 Godkänt, 50-61 Lågt, <50 Mycket lågt.

Resultat för miljöförvaltningen

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningen och för respektive avdelning. Den ska ses som ett komplement till redovisningen av det ekonomiska resultatet som återfinns i det sista avsnittet i verksamhetsberättelsen.

Under 2017 var avgiftsfinansieringsgraden för miljöförvaltningen 64 %. Taxeintäkterna uppgick till 41 931 tsek och kommunbidraget till 22 321 tsek.

TOTALT	2016	2017
Taxeintäkter, tkr	37 203	41 931
Kommunbidrag, tkr	19 064	22 322
Verksamhetens kostnader, tkr*	-57 939	-65 804
Lönekostnader, tkr	-28 750	-28 429
Avgiftsfinansieringsgrad**	64 %	64 %
Miljöskydd	2016	2017
Taxeintäkter, tkr	5 455	6 278
Kommunbidrag, tkr	3 833	4 119
Verksamhetens kostnader, tkr*	-9 288	-10 398
Lönekostnader, tkr	-4 432	-4 287
Avgiftsfinansieringsgrad**	59 %	60 %
Livsmedelskontroll	2016	2017
Taxeintäkter, tkr	6 969	7 799
Kommunbidrag, tkr	3 016	3 326
Verksamhetens kostnader, tkr*	-9 571	-10 942
Lönekostnader, tkr	-4 589	-4 609
Avgiftsfinansieringsgrad**	73 %	71 %
Tillståndsenheten	2016	2017
Taxeintäkter, tkr	4 610	5 331
Kommunbidrag, tkr	377	511
Verksamhetens kostnader, tkr*	-4 987	-5 842
Lönekostnader, tkr	-2 277	-2 363
Avgiftsfinansieringsgrad**	92 %	92 %
VAHO***	2016	2017
Taxeintäkter, tkr	6 489	6 748
Kommunbidrag, tkr	7 572	8 746
Verksamhetens kostnader, tkr*	-13 959	-15 395
Lönekostnader, tkr	-6 487	-6 757
Avgiftsfinansieringsgrad**	46 %	44 %
Lantmäterimyndigheten	2016	2017
Taxeintäkter, tkr	14 525	17 424
Kommunbidrag, tkr	3 203	4 219
Verksamhetens kostnader, tkr*	-19 454	-22 462
Lönekostnader, tkr	-8 566	-7 971
Avgiftsfinansieringsgrad**	75 %	78 %

* Avser verksamhetens kostnader före transfereringar, avskrivningar och finansiella kostnader.

** Avgiftsfinansieringsgraden utgörs av avgifter dividerat med verksamhetens kostnader.

***VAHO står för avdelningen för enskilt vatten- och avlopp, hälsoskydd, områdesskydd samt samhällsbyggnad och miljöövervakning.

Medarbetare och ledare

Som en del i arbetet med Miljöförvaltningen 2025 – Sveriges modernaste myndighet har nämnden arbetat med effektiva team. Projektet påbörjades under våren 2016 och avslutades formellt i slutet på 2017. Arbetet med effektiva team kommer emellertid att fortgå även framgent om än inom den dagliga verksamheten. Inom projektet har mätningar löpande genomförts gällande de olika arbetsgruppernas utvecklingsstadium. Därefter har arbetsgrupperna fått arbeta vidare med handlingsplaner.

Nämnden genomförde förvaltningsdagar i september med temat diskriminering, kränkningar och styrkan i mångfald. Bland annat arbetade verksamheterna med att ta fram en plan med aktiviteter för nämndens jämställdhets- och mångfaldsarbete med målet att 2025 speglar miljöförvaltningen det samhälle vi verkar i.

Nämnden har under året bland annat deltagit i flertalet mässor inom ramen för attraktiv arbetsgivare där syftet har varit att marknadsföra Uppsala kommun som en potentiell arbetsgivare och få fler studenter att intressera sig för nämndens olika yrkesområden.

I mars genomfördes en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet tillsammans med arbetsmiljöombuden. Som ett led i detta genomfördes en medarbetarundersökning i april. Vid en jämförelse med övriga nämnder utmärker sig nämndens resultat på flera sätt i positiv bemärkelse. Bland annat hade nämnden en svarsfrekvens på 95 procent. Det är den högsta svarsfrekvensen bland alla nämnder i kommunen. Områdena motivation, styrning, ledarskap och andra viktiga frågor har alla ett starkt resultat (delindex på över 77). Detta innebär således en positiv bedömning från medarbetarna. Nämnden redovisar högst värden av alla nämnder inom Uppsala kommun när det gäller ledarskap och styrning. Nämnden redovisar också höga resultat gällande frågorna som rör motivation. Ett utvecklingsområde som nämnden behöver arbeta vidare med är frågor rörande medarbetarnas arbetssituation såsom exempelvis negativ stress. Utifrån utfallet i medarbetarundersökningen har nämnden fokuserat på åtgärder för att förbättra arbetssituationen och minska den upplevda negativa stressen. Exempelvis har nämnden genomfört löpande individuella avstämningar, där behov funnits, där arbetsbalansen mäts med hjälp av en ”balansbarometer” som är ett verktyg som nämnden har tagit fram för att sätta fokus på frågor om arbetssituationen och hur arbetsbalansen ser ut.

Kommunens lönekartläggning samt analys efter genomförd löneöversyn påvisar att nämnden inte har några strukturella löneskillnader på grund av kön. Arbetet fortsätter med att vidmakthålla jämställda löner på avdelningarna samt att vidareutveckla arbetssätt kring lönebildning.

Kommunfullmäktiges uppdrag med heltid som norm är genomfört inom nämnden.

Nämnden har påbörjat ett arbete med att aktivera kommunens värdegrund som ett led i nämndens uppdrag med en kommungemensam styrning för ledarskap, medarbetarskap och chefsförsörjning.

Inom nämnden har utbildning i beredskapsplanen och arbete med att utveckla denna med ytterligare scenarier skett. En beredskapsövning kommer att genomföras 2018.

Kommunikation

Nämnden har under året haft mycket kontakt med media. De artiklar som publicerats har till övervägande del varit neutrala och har fokuserat på miljöförvaltningens arbete som tillsynsmyndighet.

Nämnden har under året haft ett stort fokus på kommunikationsinsatser kopplade till flytten av verksamheten till de nya lokalerna i Ultuna. Arbetet har innefattat annonsering i press, löpande kommunicering på Insidan samt framtagande av nya sidor på Insidan, ”Min arbetsplats: Ulls väg”. Utöver detta har ett större arbete utförts för att ändra adress på alla befintliga blanketter och informationsblad som nämnden har på uppsala.se. Även nya visitkort för nämndens olika verksamheter tagits fram.

Arbetet med att implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala har påbörjats med en workshop för ledningsgruppen.

Under året har nämnden även deltagit i flera mässor för att marknadsföra Uppsala kommun som en attraktiv arbetsgivare och få fler studenter att intressera sig för nämndens olika yrkesområden. Exempel på mässor är Landsbygdsmässan på Uppsala Konsert och Kongress samt på Ultuna näringslivsdag. Inför dessa mässor tog nämnden fram mässkort och annat material att lämna ut till besökare.

Nämnden arbetade vidare med *Miljöförvaltningen 2025 – Sveriges modernaste myndighet*. Som ett led i det arbetet har ett antal informationsblad översatts till andra språk.

Nämndens inriktningsmål, uppdrag och riktad satsning

Uppföljning av nämndens arbete med inriktningsmål, uppdrag och riktad satsning finns i separat uppföljning, se bilaga *Uppföljning av inriktningsmål uppdrag och riktad satsning 2017*.

Ekonomiskt resultat

Resultatet för perioden jan-dec blev positivt 812,8 tsek (0 enligt budget).

Nämnd

Resultatet för perioden uppgår till 383,4 tsek. Överskottet beror på lägre ersättning för förlorad arbetsinkomst och lägre kostnader för kurser och utbildningar.

Verksamhetsstöd

Inga avvikelser mot budget.

Livsmedelskontroll

Resultatet för perioden blev 183,0 tsek. Det har under perioden varit en högre andel första besök hos nyregistrerade livsmedelsverksamheter, samt lägre personalkostnader än budgeterat under perioden. Lägre övriga kostnader inom avdelningen har också bidragit till det positiva resultatet.

Miljöskydd

Resultatet för perioden blev 184,4 tsek. Avdelningen har haft ökade verksamhetskostnader än tidigare antagit i prognos, vilket leder till att avdelningen inte helt når upp till prognostiserat resultat.

Lantmäterimyndigheten

Resultatet för perioden blev negativt om -56,4 tsek. Detta bedöms som ett nollresultat och inga nämnbara avvikelser finns mot helårsprognosen.

Hälsoskydd, vatten och avlopp, områdesskydd och samhällsbyggnad

Resultatet för perioden är 103,4 tsek. Intäkterna för tillsyn och tillstånd för enskilt vatten och avlopp är högre än antaget i budget och prognos. Med anledning av detta har avdelningen en tillsynsskuld för utfärdade tillstånd för enskilt vatten och avlopp och medel för uppföljning och kontroll har förts över till 2018, Överföringen uppgår till 850 tsek.

Tillståndsenheten

Resultatet för perioden blev 0 tsek. Resultatet är helt i linje med förväntan och arbetet med att fortsatt minska ner på enhetens upparbetade överskott under 2017.

Ekonomiskt resultat 2017

	Utfall 171231	Budget 171231	Avvikelse	Helårs- prognos	Avvikelse prognos
Taxor och avgifter	41 931,4	38 536,6	3 394,8	39 682,6	2 248,8
Försäljning verksamhet och entreprenader	2 495,9	2 609,9	-114,0	2 310,0	185,9
Kommunbidrag	22 321,6	22 322,0	-0,4	22 322,0	-0,4
Bidrag	79,2	20,0	59,2	107,9	-28,7
Övriga intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	66 828,1	63 488,5	3 339,6	64 422,5	2 405,6
Köp av verksamhet	0	0	0	0	0
Lön och PO	-39 521,9	-41 241,7	1 719,8	-39 557,4	35,5
Övr pers. kostnader	-58,9	0	-58,9	-32,2	-26,7
Lokalkostnader	-5 147,3	-4 555,9	-591,4	-5 532,8	385,5
Övr verks. kostnader	-21 076,3	-17 690,9	-3385,4	-18 294,8	-2 781,5
Transf, avskrivningar och finansiella kostn.	-211,4	0	-211,4	-176,2	-35,2
Summa kostnader	-66 015,8	-63 488,5	-2 527,3	-63 593,4	-2 422,4
Periodens resultat	812,8	0	812,8	829,1	-17

Bokslut 2017

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Belopp i miljoner kronor	Nettokostnad		Avvikelse från KF-budget		
	KF-budget	Bokslut	Bokslut 2017	Bokslut 2016 ¹	Prognos 201708
Nämnden totalt	22,3	21,5	0,8	0,9	0,8
Politisk verksamhet	1,2	0,8	0,4	0,3	0,0
Infrastruktur, skydd m.m.	21,1	20,6	0,5	0,6	0,8
Fritid, övrigt	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar	1,0	0,0			

1. Enligt 2016 års organisation

Analys av ekonomiskt utfall

Politisk verksamhet

Resultatet för perioden uppgår till 383,4 tsek.

Överskottet beror på lägre ersättning för förlorad arbetsinkomst och lägre kostnader för kurser och utbildningar.

Infrastruktur, stadsutveckling, skydd m.m.

Verksamhetsstöd

Inga avvikelser mot budget.

Livsmedelskontroll

Resultatet för perioden blev 183,0 tsek. Det har varit en högre andel första besök hos nyregistrerade livsmedelsverksamheter, samt lägre personalkostnader än budgeterat under perioden. Lägre övriga kostnader inom avdelningen har också bidragit till det positiva resultatet.

Miljöskydd

Resultatet för perioden blev 184,4 tsek. Avdelningen har haft ökade verksamhetskostnader än tidigare antagit i prognos, vilket leder till att avdelningen inte helt når upp till prognostiserat resultat.

Lantmäterimyndigheten

Resultatet för perioden blev negativt om -56,4 tsek.

Detta bedöms som ett nollresultat och inga nämnbara avvikelser finns mot helårsprognosen.

Hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp, områdesskydd och samhällsbyggnad

Resultatet för perioden är 103,4 tsek. Intäkterna för tillsyn och tillstånd för enskilt vatten och avlopp är högre än antaget i budget och prognos. Med anledning av detta har avdelningen en tillsynsskuld för utfärdade tillstånd för enskilt vatten och avlopp och medel för uppföljning och kontroll har förts över till 2018, Överföringen uppgår till 850 tsek.

Tillståndsenheten

Resultatet för perioden blev 0 tsek. Resultatet är helt i linje med förväntan och arbetet med att minska ner på enhetens upparbetade överskott under 2017 och 2018.

Investeringar

Inga investeringar har gjorts under året.

Lönekostnadsutveckling

Under årets första nio månader var tjänsten som förvaltningsdirektör vakant och bemannades av en tillförordnad chef. Detta ger en resultateffekt om -246 tsek i lönekostnadsutveckling.

Ordinarie förvaltningsdirektör tillträdde i september 2017.

LÖNEKOSTNADSUTVECKLING Belopp i tusen kronor	Bokslut	Bokslut fg.år ¹	Diff %	Diff tkr	Varav effekt av löneavtal		Varav återstående del (volym mm)	
					%	tkr	%	tkr
Lönekostnad (konto 50-51)	28 531	28 776	-1%	-246			-1%	-246

1. Enligt 2016 års organisation

Handläggare
Anna Nilsson

Datum
2018-02-07

Diarienummer
2017-1452

Uppföljning av inriktningsmål, uppdrag och riktad satsning 2017

Uppföljning: 2017-12-31

Organisation: 5300 - Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN)

Inriktningsmål och uppdrag

IM 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Målet är delvis uppfyllt. Nämnden hade för 2017 identifierat tre åtgärder som går mot inriktningsmålet och som kräver arbete över flera år. Arbete har pågått kring alla tre men endast en åtgärd har kunnat genomföras i sin helhet. De åtgärder som inte har kunnat genomföras under 2017 har tagits upp som åtgärder i 2018-års verksamhetsplan.

Under hösten 2017 tog nämnden fram en ny plan för tidrapportering kring framför allt myndighetsservice som implementeras den 1 feb 2018, vilket kommer att ge ett bättre underlag för uppföljning av användandet av kommunbidrag. En preliminär uppföljning kommer att tas fram under hösten 2018 i samband med verksamhetsplaneringen för 2019.

Uppdrag: Aktivt och strategiskt söka extern finansiering.

Uppdraget är färdigt. Näringsliv och omvärld har besökt nämndens ledningsgrupp och informerat om processen för att söka extern finansiering. Nämnden fortsätter arbetet i 2018-års verksamhetsplanering.

Uppdrag: Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet.

Uppdraget har påbörjats men vi har stött på svårigheter. Flera utmaningar finns i målet att ur ett jämställdhetsperspektiv följa fördelningen av kommunbidrag. Då nämndens myndighetsservice till största del riktar sig mot juridiska personer har vi inte lyckats finna någon grund för analys baserad på genus. Representanter från förvaltningen har deltagit i utbildning i jämställdhetsbudgetering anordnat av avdelningen för social hållbarhet på

kommunledningskontoret under T3. Under 2018 kommer nämnden att granska aktiviteten igen tillsammans med representant från avdelningen för social hållbarhet för att se om det kan ge nya inspel till en jämställdhetsanalys.

Uppdrag: Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar.
Uppdraget är stoppat. Nämnden saknar investeringar av det slag som avses i uppdraget.

Uppdrag: Ta fram en långsiktig investeringsplan.
Uppdraget är stoppat. Nämnden saknar investeringar av det slag som avses i uppdraget.

Uppdrag: Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar.
Uppdraget är stoppat. Nämnden bedömer att uppdraget inte har bäring på nämndens verksamhet. Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse i enlighet med sin verksamhetsplan.

IM 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i.

Målet är i hög grad uppfyllt. Nämnden har under året fokuserat på tillsyn av strandskyddade områden. Dessutom har nämnden för att skydda människors miljö och hälsa också genomfört tillsyn av verksamheter där det finns risk för olägenheter för miljö och hälsa.

Uppdrag: Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.

Uppdraget är påbörjat. Nämnden har under perioden deltagit i upphandling av ett nytt digitalt handläggarstöd, implementerat GIS samt fortsatt arbetet med data i fält. Nämnden har även deltagit i utvecklingen av Serverat (f.d. Verksamt) inom vissa delar. Dock har Serverat valt att inte arbeta vidare med vissa delar som var planerade.

Uppdrag: Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala.

Uppdraget är påbörjat. Miljöförvaltningen har påbörjat implementeringen av platsvarumärket. En workshop genomfördes i ledningsgruppen i september. Ett fortsatt arbete med implementering på avdelningsnivå planeras under 2018.

Uppdrag: Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom the "Rise of systematic biology" för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris.

Uppdraget är färdigt. Nämnden har arbetat med att utveckla samarbetet med plan- och byggnadsnämnden för att få gehör för sina synpunkter och kunna påverka utvecklingen av Uppsala i hållbar riktning. Fokus har varit på luftkvalitet, buller och dagvattenhantering i nya detaljplaner. Nämnden har även arbetat med att lyfta vikten av naturens gratistjänster, ekosystemtjänster, och att dessa ska bevaras eller stärkas även när staden utvecklas.

Uppdrag: Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun.
Uppdraget är färdigt. Nämnden har genomfört ett möte med Stadsbyggnadsförvaltningen (Gata/Park) där gemensamma rutiner gicks igenom och uppdaterades. Det gällde t ex vilka klagomål som skickas var och till vem. Ett nytt arbetssätt har införts på miljöförvaltningen.

IM 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart.

Målet är i hög grad uppfyllt. Nämnden har under de senaste åren arbetat med stort fokus på de nationella miljömålen begränsad klimatpåverkan, ingen övergödning, frisk luft, god bebyggd miljö och giftfri miljö. De nationella miljömålen har även varit nämndens utgångspunkt i arbetet med remissvar i planprocessen. Fokus i tillsynen under perioden har legat på vatten, luft och buller.

För att utvärdera vilka krav som är effektiva att ställa i planprocessen har nämnden följt upp hur ett färdigställt område har blivit i praktiken.

Nämnden har inom myndighetsuppdraget genomfört strandskyddstillsyn samt inventerat och beslutat om utsläppsförbud för enskilda avlopp som inte har tillräcklig efterföljande rening. Nämnden har även utvecklat dricksvattenkontrollen genom tätare uppföljning av att verksamheternas provtagningsplan följs och utövat tillsyn på miljöfarliga verksamheter.

Nämnden hade planerat en åtgärd som handlade om att utreda och pröva om miljömålen "God bebyggd miljö" och "Begränsad klimatpåverkan" kan ligga till grund för vad som är en lämplig fastighet. Denna aktivitet flyttas till 2018.

Inom området samhällsskydd och beredskap har nämnden utbildat i beredskapsplanen samt genomfört utbildningsinsatser.

Uppdrag: Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling.

Uppdraget är påbörjat. Nämnden har inlett ett arbete med att effektivisera och förenkla några processer kopplat till bygglov, vatten och avlopp respektive lantbruk. Arbetet planeras att fortsätta under 2018 med flera processer. Dessutom har nämnden inlett samtal med plan och bygglov på SBF, medverkat i startmöten om kommande detaljplaner, genomfört samsynsmöte om markföroreningar samt utvecklat samrådsrutinerna med bygglov m.m.

Uppdrag: Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro.

Uppdraget är stoppat. Nämnden bedömer att den inte kan uppnå tillräcklig effekt inom budget och avstår därför från att bidra. Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse i enlighet med sin verksamhetsplan.

Uppdrag: Öka återvinningen och en säker återanvändning.

Uppdraget är påbörjat. Uppsala Vatten AB är ansvarig för en revidering av den kommunala avfallsplanen och nämnden deltar i detta arbete. Det som genomförts under året är att nämnden deltagit i den årliga uppföljningen av nuvarande avfallsplan. När det gäller tillsyn på byggarbetsplatser har ett antal inspektioner genomförts. Vid tillsynsbesöken informerades om vad som gäller och vad som är viktigt att tänka på. Få avvikelser kunde konstateras.

Uppdrag: Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Uppdraget är färdigt. Inom myndighetsuppdraget uppmärksammar nämnden energiförbrukningen när vi är ute på tillsyn på olika verksamheter. I första hand ingår energiförbrukning som en fokusfråga hos de verksamheter som förbrukar energi och där en

energieffektivisering skulle kunna ge resultat i ekonomisk besparing. Nämnden kan se att tillsynen resulterar i en ökad medvetenhet och en ökad motivation för att arbeta med energieffektivisering och energibesparande åtgärder.

Uppdrag: Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050. Uppdraget är färdigt. Alla tjänstebilarna är nu fossilfria (biodrivmedel eller el) eller kan köras på naturgas. Flera bilbyten skedde under året. Lantmäterimyndigheten har behov av mer terränggående bilar och därför ersatte vi under året tidigare dieslbilar med bilar som kör på bio-diesel, HVO 100. Under 2018 kommer vi följa upp drivmedelsanvändningen.

IM 4 Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.

Målet är i hög grad uppfyllt. Händelsestyrd hälsoskyddstillsyn har prioriterats framför den uppsökande tillsynen pga. hög inströmning av klagomål samt viss resursbrist. Nämnden har inte prioriterat jämförelsen mellan tillsynsresultat och klagomålsfrekvens på grund av resursbrist. Dessa två aktiviteter har flyttats till 2018-års verksamhetsplanering. Infoblad om inomhusmiljö är översatt till fem olika språk.

Nämnden har deltagit i ett kommungemensamt arbete kring utveckling av giftfri förskola och har även fokuserat på giftfri miljö tillsynen av förskolor. Solexponering förskolor ingick som en del i den ordinarie tillsynen under 2017.

Under 2017 har nämnden gjort tillsyn på märkning av kemiska produkter i 46 stycken butiker. Vi hittade ingen speciell bransch med extra stort tillsynsbehov utan avvikelser fanns i alla typer av butiker. Den vanligaste avvikelsen var felaktiga farosymboler och frånvaro av CLP-märkning.

2017-års radontillsyn är avslutad. 2018 påbörjas ett nytt radonprojekt som syftar till att informera alla ägare av flerbostadshus och enbostadshus i Uppsala kommun om det nationella miljömålet att inga bostäder ska ha radongashalter över riktvärdet 200 Bq/m³ år 2020.

Exempel på vad som har genomförts inom tillsyn av miljöfarlig verksamhet under året är; ett SFB-projekt med riskklassificering av nedlagda deponier, deltagande i SBF:s arbete med kommunens nya riktlinjer och vägledning för förorenade områden samt arbete med spårning av verksamheter som hanterat/hanterar PFAS i Uppsala kommun.

Uppdrag: Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad.

Uppdraget är stoppat. Nämnden bedömer att den inte kan uppnå tillräcklig effekt inom budget och avstår därför från att bidra. Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse i enlighet med sin verksamhetsplan.

Uppdrag: Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar.

Uppdraget är stoppat. Nämnden bedömer att den inte kan uppnå tillräcklig effekt inom budget och avstår därför från att bidra. Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse i enlighet med sin verksamhetsplan.

Uppdrag: Stödja det tobakspreventiva arbetet inom skolan genom att utföra tillsyn av skolgårdar och handlare.

Uppdraget är påbörjat. Under årets andra hälft har nämnden löpande arbetat med försäljningsställen där det från skolledning/skolpersonal funnits misstankar om att tobak säljs till minderåriga. Tillsynsbesök har med anledning av detta genomförts på aktuella försäljningsställen. Fokus vid dessa besök har varit att uppmärksamma verksamhetsutövaren på vikten av att kontrollera ålder vid tobaksförsäljning. Uppskattningsvis har detta hittills resulterat i cirka fem besök utöver ordinarie besök. En dialog har löpande förts med polismyndigheten om vilka objekt som bör prioriteras i de fall polismyndigheten har möjlighet att bedriva spaning. Nämnduppdraget fortsätter under 2018.

Under året har nämnden i tobakstillsynen lagt tyngdpunkten på att föra en dialog om åldersgränsen för köp. Vi har bland annat haft med en broschyr med bilder på personer i åldern 15-21 år som vi diskuterat kring vid tillsynsbesöket för att belysa hur svårt det kan vara att bedöma ålder.

Nämnden genomförde under hösten tillsynsprojektet för rökfria skolgårdar. I projektet utfördes oanmälda inspektioner på 27 gymnasieskolor och 20 högstadieskolor för att kontrollera om tobakslagens krav på rökfria skolgårdar följdes. Utöver inspektionsrapporterna sammanställdes resultatet av tillsynsprojektet i en rapport. Nämnden kommer fortsätta att följa skolornas arbete för rökfria skolgårdar under 2018.

Samtliga högstadie- och gymnasieskolor har fått skriftlig information om tobakslagens krav. Miljöförvaltningen har även deltagit som tillsynsrepresentant i en regional arbetsgrupp för tobaksfri skoltid som samordnas av länsstyrelsens ANDT-samordnare.

IM 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.

Målet är i hög grad uppfyllt. Färre beslut om lantmäteri-förrättningar än planerat fattades under året, delvis på grund av bytet av kartsystem och delvis på grund av personalomsättning.

Antalet inkommande ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp under 2017 var 447 stycken, vilket är det största antalet ansökningar någonsin. Målet att skriva 400 avloppstillstånd nåddes nästan, nämnden meddelade 384 tillstånd.

Antal remisser till PBN under året stämmer med prognos och remissvaren har skickats inom utsatt tid.

IM 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.

Målet är i hög grad uppfyllt. Tillsyn skola/förskola är genomförd, dock med något färre timmar än planerat. Information till verksamhetsutövare om hur de ska uppnå god inomhusmiljö på sin förskola/skola har skett inom ordinarie tillsyn. Avvikelse från rekommendationer gällande städfrekvens, installationsbullen och fukt kvarstår. Underlag för information om inomhusmiljön i skolan har lämnats till kommunikatörerna för översyn och formgivning. Det beräknas vara klart i början av 2018.

År 2016 påbörjades ett tvåårigt projekt som syftar till att öka nämndens kunskap om hur måltiderna till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel hanteras i förskolor och grundskolor. Kunskapen förväntas leda till att nämnden kan vidta åtgärder som bidrar till att minska antalet allergiincidenter ute i verksamheterna. Hösten 2016 gjordes en enkätundersökning riktad till förskolechefer/rektorer, kökspersonal som tillagar specialkost samt vårdnadshavare till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel. Under 2017 har enkäten sammanställts och resultatet har använts som underlag för att ta fram en checklista för att göra riktade livsmedelskontroller på området hantering av allergikost. Kontrollbesöken utfördes under hösten 2017. Hela projektet kommer att sammanfattas i en rapport i början av 2018.

IM 7 I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov.

Målet är helt uppfyllt. Uppföljning av beredskap för höga temperaturer samt fokus på ventilation och fukt i vård och omsorgsboenden m.m. har utförts inom det ordinarie tillsynsarbetet. Information till verksamhetsutövarna om hur de ska uppnå god inomhusmiljö har genomförts inom ordinarie tillsyn. Avvikelser från rekommendationer gällande städfrekvens, installationsbuller och fukt kvarstår.

IM 8 Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället.

Målet är i hög grad uppfyllt. Nämnden har under året löpande i samband med kontrollbesök samlat in kontaktuppgifter för undersökning av NKI. Diskussion kring resultaten från djupintervjuerna har genomförts som har resulterat i ändringar i arbetssätt och omprioriteringar för att förkorta handläggningstider inom vissa områden. Att arbeta med kundnöjdhet är ett löpande arbete som kommer att fortsätta även kommande år.

Nämnden har deltagit i utvecklingen av Serverat (f.d. Verksamt.se), som syftar till att förenkla för företagen. Informationsblad om vilka regler som gäller för serveringsansvariga personer har tagits fram för att underlätta för företagen att göra rätt från början.

Nämnden har även deltagit i ett kommungemensamt seminarium (företagsdag). Vid behov har nämnden deltagit i kommunens LOTS-grupp för att diskutera förvaltningsöverskridande ärenden samt deltagit vid Ultunas näringslivsdag. Under året har ett antal informationsblad reviderats eller tagits fram nya för att underlätta för kunden att förstå vad som krävs av dem eller hur vi arbetar.

Nämnden har inte haft möjlighet att delta i kommunledningskontorets (KLK) arbete med ett nytt kontaktcenter eftersom det arbetet inte har kommit så långt att miljöförvaltningen har tillfrågats om att delta. Nämnden väntar på information från KLK för att tillsammans kunna utveckla service mot kommuninvånarna i ett framtida kommungemensamt kontaktcenter.

Uppdrag: Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK

Uppdraget är stoppat. Nämnden bedömer att uppdraget inte har bäring på nämndens verksamhet. Nämnden avstår från att bidra till måluppfyllelse i enlighet med sin verksamhetsplan.

IM 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.

Målet är i hög grad uppfyllt. En kommungemensam process för att utarbeta en kompetensförsörjningsplan är framtagen av HR. Miljöförvaltningen har valt att göra en kompetensförsörjningsplan under 2018.

Nämnden har diskuterat vad organisatorisk och social arbetsmiljö är och vad det betyder vid APT samt vid medarbetarsamtal. Nämnden har även tagit fram ett verktyg för att mäta arbetsbalansen med hjälp av en sk balansbarometer. Balansbarometern används vid individuella avstämningar under året med medarbetaren. Även den kommungemensamma blanketten för självskattning har testats.

Kommunens värdegrund kommer att fungera som en kommungemensam styrning för ledarskap, medarbetarskap och chefsförsörjning. Miljöförvaltningen har påbörjat aktiveringen av värdegrunden i ledningsgruppen. Ett fortsatt arbete med aktivering av värdegrunden kommer att ske i ledningsgruppen och för hela förvaltningen under 2018.

Dialogen mellan chef och medarbetare är en kontinuerligt pågående process. På miljöförvaltningen genomförs ett antal samtal av olika karaktär mellan medarbetare och chef systematiskt under året. Dessa samtal är ex. medarbetarsamtalet, det uppföljande samtalet med lönedialog, arbetsplatsträffar samt kontinuerliga avstämningar med chef.

Avdelningarna på miljöförvaltningen arbetar i team och arbetar fortlöpande med utveckling av teamarbetet. Teamen har regelbundna avstämningsmöten och arbetar med en gemensam uppföljning för att kunna hjälpas åt. Under året har återkoppling från senaste GDQ-mätningen skett och arbete med handlingsplanen fortgått. Teamarbetet avhandlades vid förvaltningens årliga förvaltningsdagar i september. Utvecklingsarbetet fortsätter 2018 i teamen. Arbetet sker fortlöpande för att teamen ska förbli effektiva.

Flytten från Kungsporten till nya lokaler i Ultuna på Ulls väg är genomförd. Frågor kopplade till flytten har löpande tagits upp på APT och i andra gemensamma forum. Avdelningarna har varit delaktiga i flyttgrupp och olika frågor i samband med flytten. Skälet till flytten var hälsoproblem hos personalen i de gamla lokalerna och i Ultuna erbjuds miljöförvaltningen ändamålsenliga lokaler relativt snabbt.

Utifrån medarbetarenkätens resultat har en handlingsplan tagits fram tillsammans med medarbetarna.

Uppdrag: Fortsätta genomförandet av heltidsreformen.

Uppdraget är färdigt. Alla nämndens medarbetare har en heltidsanställning. Nämnden fortsätter bevaka måluppfyllelse.

Uppdrag: Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.

Uppdraget är färdigt. I kommunens övergripande löneanalys för 2016 konstaterades att miljöförvaltningen inte har några strukturella löneskillnader på grund av kön. Analysen efter

genomförd löneöversyn 2017 är att lönestrukturen inte innehåller några skillnader på grund av kön.

Uppdrag: Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken.

Uppdraget är påbörjat. Arbetet med ökad digitalisering gällande arbetsprocesser pågår löpande för att nå målen för Miljöförvaltningen år 2025. Exempelvis pågår ett kommunövergripande arbete med att införa digitalt handläggarsöd och e-arkiv.

Uppdrag: I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete.
Uppdraget är stoppat. Då nämnden bedömer att den inte kan uppnå tillräcklig effekt inom budget har miljöförvaltningen inte genomfört några åtgärder.

Kvarvarande riktad satsning

Skolor, förskolor och omvårdnadslokaler ska vara hälsosamma, funktionella och ekonomiskt hållbara.

Nämnden har inom ramen för hälsoskydd utövat tillsyn på förskolor med fokus på höga ljudnivåer, temperaturer och luftkvalitet, informerat förskolor och skolor med fokus på god städning och ventilation, deltagit i projekt giftfri miljö på förskolor samt utövat tobakstillsyn på skolgårdar. Dessutom har nämnden utövat förebyggande hälsoskyddstillsyn på vård- och omsorgslokaler med fokus på höga temperaturer, ventilation och fukt.

Inom ramen för livsmedelskontroll har nämnden arbetat med allergiprojektet för att öka kunskap och erfarenhet om hur allergikost hanteras i skolor och förskolor samt deltagit i projekt giftfri miljö på förskolor genom kontroll av material som kommer i kontakt med livsmedel.

Inom ramen för tillstånd har nämnden arbetat med tobakstillsyn av högstadie- och gymnasieskolor samt handlare.

Handläggare
Anna Nilsson

Datum
2017-02-07

Diarienummer
2017-1452

Kommunledningskontoret

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Miljö- och hälsoskyddsnämndens (Nämndens) uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Det gör nämnden genom tillståndsgivning, tillsyn och förrättningar inom nämndens olika verksamhetsområden. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

Viktiga händelser under året

Tobakspreventivt arbetet inom skolan

Nämnden genomförde under hösten ett tillsynsprojekt på uppdrag av kommunfullmäktige för att stödja det tobakspreventiva arbetet genom tillsyn av skolgårdar och handlare. I projektet gjorde nämnden oanmälda inspektioner på 27 gymnasieskolor och 20 högstadieskolor för att kontrollera om tobakslagens krav på rökfria skolgårdar följdes. Tillsynen visade att rökning förekom på en stor del av skolorna och att det tobakspreventiva arbetet behöver stärkas. Nämnden kommer fortsätta att följa skolornas arbete för rökfria skolgårdar. Nämnden genomförde också tillsyn av hur kraven på ålderskontroll efterlevs av Uppsalas tobakshandlare och har utifrån inspel från tillsynen på skolor kunnat utföra riktad tillsyn vid misstanke om försäljning till minderåriga.

Samverkan i länet för bättre miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll

Under året har samtliga kommuner i länet har kommit överens om att påbörja miljösamverkan inom länet. Miljösamverkan Uppsala län kommer att utgöra en viktig plattform för nämnden att utveckla tillsynen enligt miljöbalken och livsmedelskontrollen i samverkan med länsstyrelsen och alla länets kommuner.

Enskilt vatten och avlopp

Tillsynen av gamla och bristfälliga enskilda avlopp, VA-programmet, fortsatte under året. Målet för året var att höja åtgärdstakten och identifiera ytterligare 250 hushåll av dem som släpper ut avloppsvatten utan efterföljande rening. 215 fastigheter besöktes och 279 förbud utfärdades. Flera fastighetsägare dömde ut sin eget avlopp och avstod tillsynsbesök.

Ytterligare 19 förbud utfärdades som en följd av klagomål och tidigare tillsynsärenden som följdes upp. Nämnden dömde därmed ut fler avlopp än tidigare år och årets mål överträffades.

Strandskyddstillsyn

Nämnden har under 2017 fortsatt genomföra en strukturerad strandskyddstillsyn. Tillsynen är viktig för att skydda naturen och för att möjliggöra att våra vatten är och fortsätter vara tillgängliga som rekreationsskälla för alla kommuninvånare. Nämnden ser att tillsynen leder till publicitet, vilket i sin tur leder till ökat antal klagomål. Tillsynen leder därmed till att nämnden har möjlighet att påverka och öka efterlevnaden av strandskyddet.

Hälsoskydd i skola och förskola

Nämnden ser en ökad miljömedvetenhet och mer kunskap hos skolor och förskolor. Detta ställer högre krav på nämndens kompetens för att möta efterfrågan om råd och information. Nämnden har stöttat arbetet med giftfri förskola för att minska barn och ungas exponering av farliga kemikalier. Nämnden har sett att det finns fortsatta utmaningar när det gäller städning och ventilation i skolor och förskolor.

Hållbar samhällsbyggnad

Mycket hög takt i nybyggnadsfrågor i kommunen har ställt krav på nämnden att hantera ett större antal remisser om nya detaljplaner än tidigare. Nya planers påverkan på luftkvalitet, buller och vattenfrågor har varit i fokus, där nämnden särskilt lyft vikten av en långsiktig hållbar stadsutveckling som bidrar till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen. Vikten av att stärka och bevara ekosystemtjänster i stadsrummet har lyfts fram vilket är viktigt för minskad miljöpåverkan, ur klimatanpassningsperspektiv och för att skapa attraktiva och hälsosamma stadsmiljöer.

Fortsatt utvecklad dricksvattenkontroll

Nämnden har under året infört en modell för att justera kontrolltiden på de vattenanläggningar som ligger under nämndens kontroll. Orsaken till justeringen är att kontrolltiden inte räckt till för det arbete som nämnden har till uppdrag att utföra. Nämnden ser också effekt av det arbete som inleddes under 2016, där dricksvattenverksamheternas efterlevnad av beslutat provtagningsprogram tydligare och snabbare följs upp. Tidigare förekom att verksamheter endast tagit prover av dricksvattnet i samband med kontrollbesök vartannat till vart tredje år. I och med att nämnden nu löpande följer upp att provtagning görs är det färre analyser som uteblir och fler verksamheter som känner till sina skyldigheter att regelbundet ta prover på sitt dricksvatten.

Allergiprojekt

Under 2016 påbörjade nämnden ett tvåårigt projekt som syftar till att öka kunskapen om hur måltider till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel hanteras i förskolor och grundskolor. Kunskapen förväntas leda till att nämnden och verksamhetsutövarna kan vidta åtgärder som bidrar till att minska antalet allergiincidenter i skola och förskola. Projektet har omfattat en enkätundersökning riktad till personal på skola och förskola samt kontrollbesök med fokus på hantering av allergikost. Hela projektet kommer att sammanfattas i en rapport i början av 2018.

Nya regler om e-cigarett

Den 1 juli 2017 trädde lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i kraft. I korthet innebär reglerna krav på ålderskontroll, märkning med svensk hälsovarning och krav på informationsblad och innehållsdeklaration i förpackningarna. Försäljningsstället måste också ha ett egenkontrollprogram där försäljningsställets rutiner för att säkerställa att lagstiftningen följs framgår. Verksamhetsutövaren måste anmäla försäljningsstället till nämnden som är tillsynsansvarig myndighet. I nuläget finns det 23 försäljningsställen anmälda för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Uppsala.

Miljö kvalitetsnormen för luft på Kungsgatan

Under året togs en ny mätstation för luftkvalitet i drift på Kungsgatan. Mätningarna i den nya stationen visade på högre halter än tidigare år och miljö kvalitetsnormen för partiklar, PM10 och kväveoxider uppnåddes inte vid den nya mätstationen. Den nedåtgående trenden för föroreningshalter bröts alltså 2017 efter flytt av mätinstrumentet. Främsta orsaken bedöms vara de lokala meteorologiska förhållanden som råder på den nya platsen, särskilt lokala vindar som trycker föroreningarna mot västra sidan av gaturummet. Nämnden har deltagit i samråd med stadsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att åtgärder vidtas i enlighet med åtgärdsprogrammet för luft. Att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar på Kungsgatan är viktigt för invånarnas hälsa och för att uppnå det nationella miljömålet frisk luft.

Utvecklingen av Uppsala ställer krav

Nämnden har arbetat med att utveckla samarbetet med plan- och byggnadsnämnden för att kunna påverka utvecklingen av Uppsala i hållbar riktning. Fokus har varit på luftkvalitet, buller och dagvattenhantering i nya detaljplaner. Nämnden har även arbetat med att lyfta vikten av naturens gratistjänster, ekosystemtjänster, och att dessa ska bevaras eller stärkas även när staden utvecklas.

Den höga tillväxt- och utbyggnadstakten har också inneburit utmaningar för lantmäterimyndigheten att hantera nya förrättningsärenden och för nämnden att hantera en stor ökning av antalet inkommande ansökningar av tillstånd till enskilt avlopp. Nämnden har också sett ett ökat antal anmälningar av nya livsmedelsverksamheter.

Beredskap för olyckor och utbrott.

Nämnden har hanterat en stor tankbilsolycka med risk för spridning av diesel till Uppsalas vattentäkt samt tillsammans med MSB och andra berörda myndigheter tagit fram en nationell myndighetsgemensam handbok för hantering av livsmedels- och dricksvattenburna utbrott. Internutbildning om förvaltningens beredskapsplan har genomförts och planen har vidareutvecklats för att kunna hantera fler händelser inom nämndens ansvarsområde.

Förvaltningen

Nämnden har under året flyttat sin förvaltning till nya lokaler i Ultuna vilket innebär en del arbete för både chefer och medarbetare. Nämnden har fått en ny miljödirektör för förvaltningen, Anna Nilsson, som tillträdde sin tjänst i slutet av augusti. Förvaltningen har också fortsatt ett utvecklingsarbete med aktiviteter mot målbilden *Miljöförvaltningen 2025*.

Under året har arbete med effektiva team och mångfald inom förvaltningen varit särskilda satsningar.

Måluppfyllelse

Ekonomi

Belopp i miljoner kronor	KF-budget nettokostnad	Bokslut nettokostnad	Resultat	Resultat föregående år ¹
Nämnden totalt	22,3	21,5	0,8	0,9
Politisk verksamhet	1,2	0,8	0,4	0,3
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m.	21,1	20,6	0,4	0,6
Fritid och kultur	0,1	0,1	0,0	-0,1
Nettoinvestering	1,0	0,0		

1. Enligt 2016 års organisation

Resultatet för nämnden totalt under perioden jan-dec blev positivt 812,8 tsek. Hela verksamheten har en god måluppfyllelse och kostnadskontroll. Lantmäterimyndigheten och hälsoskyddstillsynen avviker från planeringen vad gäller genomförda förrättningsbeslut respektive tillsynsbesök.

Nämnd

Resultatet för perioden uppgår till 383,4 tsek. Överskottet beror på lägre ersättning för förlorad arbetsinkomst och lägre kostnader för kurser och utbildningar.

Verksamhetsstöd

Inga avvikelser mot budget.

Livsmedelskontroll

Resultatet för perioden blev 183,0 tsek. Det har under perioden varit en högre andel första besök hos nyregistrerade livsmedelsverksamheter, samt lägre personalkostnader än budgeterat under perioden. Lägre övriga kostnader inom avdelningen har också bidragit till det positiva resultatet.

Miljöskydd

Resultatet för perioden blev 184,4 tsek. Avdelningen har haft ökade verksamhetskostnader än tidigare antagit i prognos, vilket leder till att avdelningen inte helt når upp till prognostiserat resultat.

Lantmäterimyndigheten

Resultatet för perioden blev negativt om -56,4 tsek. Detta bedöms som ett nollresultat och inga nämnbara avvikelser finns mot helårsprognosen.

Hälsoskydd, vatten och avlopp, områdesskydd och samhällsbyggnad

Resultatet för perioden är 103,4 tsek. Intäkterna för tillsyn och tillstånd för enskilt vatten och avlopp är högre än antaget i budget och prognos samtidigt som kostnaderna var lägre pga. personalomsättning. All tid för hälsoskyddstillsyn genomfördes inte. Medel för att genomföra kvarvarande tillsynsbesök samt för uppföljning och kontroll av utfärdade avloppstillstånd har förts över till 2018. Överföringen uppgår till 850 tsek.

Tillståndsenheten

Resultatet för perioden blev 0 tsek. Resultatet är helt i linje med förväntan och arbetet med att fortsatt minska ner på enhetens upparbetade överskott under 2017.

Verksamhet

Nämnden har inom ramen för sin verksamhet i hög grad bidragit till att uppfylla de inriktningsmål och uppdrag som ställts upp av kommunfullmäktige.

Vissa planerade aktiviteter som har koppling till social hållbarhet såsom genomförandet av jämställdhetsanalys och jämställdhetsbudgetering har dock inte kunnat genomföras som planerat. De svårigheter som har identifierats hänför sig till nämndens myndighetsverksamhet som avser lagstyrd tillståndsgivning, tillsyn och förrättningar mot utpekade verksamhetsutövare där könstillhörighet saknar relevans för myndighetens åtgärder. För att få mer kunskap i frågan och hitta nya vinklingar har nämnden planerat för ett utökat samarbete med kommunledningskontorets avdelning för social hållbarhet.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Miljöskydd

Inom miljöskyddsområdet finns behov av fortlöpande anpassningar till nya lagändringar, av att kunna kommunicera enkelt och tydligt för olika målgrupper och att arbeta för att förenkla för kunden att göra rätt. Det kan i det sistnämnda handla om utveckling av e-tjänster eller att översätta information till andra språk. Tillsyn av utsläpp av föroreningar till vatten är även fortsättningsvis en viktig fråga, bland annat mot bakgrund av implementeringen av vattendirektivet. Detsamma gäller tillsyn av verksamheter som på grund av sin geografiska placering kan behöva iakttäta större försiktighet på grund av ett förändrat klimat och risken för översvämning.

Enskilt vatten och avlopp

I Uppsala kommun finns en stor landsbygd med många hushåll med enskilt vatten och avlopp. Enskilda avloppsanläggningar med bristfällig rening kan förorena närliggande vattentäkter och bidra till övergödning i närliggande vattendrag. Det är därför viktigt att alla avloppsanläggningar har bra efterföljande rening i enlighet med gällande lagstiftning.

Nämndens tillsyn har hittills fokuserats till de allra sämsta avloppen, i det så kallade VA-programmet. Denna första del av tillsynen beräknas vara avslutad under 2019. Efter det planerar nämnden att påbörja tillsyn av anläggningar med markbaserad rening som är äldre än 20 år. En plan för detta kommer att tas fram under 2018. Målet är att tillsynen ska vara

finansierad av avgifter, dock kräver inventeringen och delar av tillsynen tillskott av kommunbidrag.

Nämnden har under 2017 sett den största ökningen någonsin av ansökningar om enskilt avlopp. Den positiva utvecklingen i Uppsala där vi bygger fler bostäder, ett ökat miljöintresse hos invånarna samt nämndens arbete med inventering av bristfälliga enskilda avlopp tros bidra till ökningen av ansökningar. Med anledning av det höga antalet ansökningar om enskilt avlopp har nämnden under året haft svårt att hålla den normala handläggningstiden. Nämnden har förstärkt med resurser och kommer att fortsätta arbeta för att kunna handlägga ansökningar inom den normala handläggningstiden på sex veckor.

Strandskyddstillsyn

Nämnden har under 2017 fortsatt genomföra en strukturerad strandskyddstillsyn. Strandskyddstillsynen är viktig för att skydda naturen och för att möjliggöra att våra vatten är och fortsätter vara tillgängliga som rekreationskälla för alla kommuninvånare. Nämnden ser att tillsynen leder till publicitet, vilket i sin tur leder till ökat antal klagomål. Tillsynen leder därmed till att nämnden har möjlighet att påverka och öka efterlevnaden av strandskyddet.

Hälsoskydd i skola och förskola

Nämnden ser en ökad miljömedvetenhet och mer kunskap hos skolor och förskolor. Detta ställer högre krav på nämndens kompetens för att möta efterfrågan om råd och information. Nämnden har stöttat arbetet med giftfri förskola för att minska barn och ungas exponering av farliga kemikalier. Nämnden ser att det finns fortsatta utmaningar när det gäller städning och ventilation i skolor och förskolor.

Hållbar samhällsbyggnad

Det finns skillnader mellan kommuner i hur de hanterar miljöaspekterna i samhällsbyggnadsprocessen. I Uppsala ligger kompetensen i miljöfrågor till stor del hos miljö- och hälsoskyddsnämnden. Under året har samarbetet mellan miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden fortsatt utvecklats så att miljö- och hälsoskyddsnämnden är med i arbetsgrupper tidigt i processen för att kunna påverka samhällsbyggandet i hållbar riktning. Samarbetet har fungerat bra och ger miljöfrågorna utrymme och möjlighet att tidigt hanteras i samhällsplaneringen.

Mycket hög takt i nybyggnadsfrågor i kommunen har ställt krav på nämnden att hantera ett större antal remisser än tidigare. Nya planers påverkan på luftkvalitet, buller och vattenfrågor har varit i fokus, där nämnden särskilt lyft vikten av en långsiktigt hållbar stadsutveckling som bidrar till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen. Vikten av att stärka och bevara ekosystemtjänster i stadsrummet har lyfts fram, vilket är viktigt för minskad miljöpåverkan, ur klimatanpassningsperspektiv och för att skapa attraktiva och hälsosamma stadsmiljöer.

Livsmedelskontroll

Livsmedelsverket har fattat beslut om nya lagstiftningsområden för livsmedelskontrollen som innebär att kontrollerna från 1 januari 2018 ska rapporteras enligt nya områden. Det nya

rapporteringsättet ökar detaljeringsgraden i kontrollresultatet men ställer också ökade krav på samsyn och enhetlighet i inspektörernas bedömningar.

Nämnden har utvecklat kontrollen av dricksvattenanläggningar vilket bland annat har inneburit att kontrolltiden har justerats för ett antal vattenanläggningar. Orsaken till justeringen är att kontrolltiden inte räckt till för det arbete som nämnden har till uppdrag att utföra. Arbetet innebär bland annat att kontrollera att fastställda provtagningsprogram för vatten följs och att eventuella avvikelser åtgärdas.

Allergiprojekt

Under 2016 påbörjade nämnden ett tvåårigt projekt som syftar till att öka kunskapen om hur måltider till barn med överkänslighet eller allergi mot livsmedel hanteras i förskolor och grundskolor. Kunskapen förväntas leda till att nämnden och verksamhetsutövarna kan vidta åtgärder som bidrar till att minska antalet allergiincidenter i skola och förskola. Projektet har omfattat en enkätundersökning riktad till personal på skola och förskola samt kontrollbesök med fokus på hantering av allergikost. Hela projektet kommer att sammanfattas i en rapport i början av 2018.

I mars 2018 träder nya regler i kraft avseende nationellt system för snabb varning. Reglerna innebär ett krav på att nationella kontrollmyndigheter ska sprida information till andra kontrollmyndigheter om livsmedels direkta eller indirekta risker för människors hälsa.

Tillståndsenheten

Den 1 juli 2017 trädde lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i kraft. I korthet innebär reglerna att försäljningsstället måste kontrollera att mottagaren av produkterna är minst 18 år, att det ska finnas skyltar som upplyser om åldersgränsen, att produkterna ska vara märkta med svensk hälsovarning och att förpackningarna ska innehålla ett informationsblad och ha en innehållsdeklaration. Försäljningsstället måste också ha ett egenkontrollprogram där försäljningsställets rutiner för att säkerställa att lagstiftningen följs framgår. Fram till 1 januari 2018 gällde övergångsbestämmelser gällande märkning av e-cigaretter och påfyllningsbehållare som tillverkats innan lagen trädde i kraft.

Lantmäterimyndigheten

En av lantmäterimyndighetens stora utmaningar under året har varit bytet av kartsystem, från Topocad till Geosecma lantmäteri. Systembytet har tagit mycket tid i anspråk både för kompetensutveckling, men också för att hitta nya arbetssätt i systemet.

Framtida utmaningar

Uppsala kommun ska växa hållbart. Detta ger möjligheter men innebär också stora utmaningar för att förbättra och bevara goda och hälsosamma livsmiljöer, minska klimatutsläpp och miljöpåverkan. Luftföroreningar och bullerstörningar är problem som behöver hanteras när staden förtätas. Det är också viktigt att planera för ekosystemtjänster. En hög tillväxttakt innebär också att antalet verksamheter som nämnden har tillsyn och kontroll över förväntas öka, som till exempel nya livsmedelsverksamheter, nya undervisningslokaler och vårdlokaler.

I och med att kommunen växer ökar också mångfalden bland våra innevånare. Frågor om integration och mångfald blir därför extra viktiga. Kommunen har identifierat några socialt speciellt utsatta områden som behöver extra uppmärksamhet och vi vill bidra i det arbetet.

Grundvattnet är en förutsättning för ett fungerande ekosystem och en viktig råvara för dricksvatten. Att skydda grundvattnet och att på sikt säkerställa dricksvattenförsörjningen, minska utsläpp från dagvattenhantering och skydda vattenmiljön som rekreativskälla är en förutsättning för att utveckla staden för framtiden. Nämndens tillsyn är ett viktigt verktyg för att skydda vattenresurserna och minska utsläppen.

Känsliga gruppers miljö och hälsa och giftfri miljö är viktiga frågor när kommunen utvecklas. Barn och unga är särskilt känsliga för kemikalier och andra farliga ämnen eftersom till exempel hjärnan, hormonsystemet och immunsystemet inte är färdigutvecklade. Om skador uppstår under uppväxten kan det få livslånga konsekvenser. Barnens vardag ska så långt som möjligt vara fri från farliga ämnen. God städning och ventilation i lokaler där barn och unga vistas mycket är då en förutsättning och påverkar också studieresultatet. Andra grupper, som till exempel äldre, är känsliga mot till exempel höga temperaturer, för vilket beredskapen behöver öka i ett förändrat klimat.

Den 1 juli 2018 börjar en ny förvaltningslag att gälla. Lagen ställer utökade krav myndighetens serviceskyldighet och utredningsansvar, högre krav på klarspråk, bättre samverkan med andra myndigheter, större krav på tolkning och översättning, bättre tillgänglighet till myndigheter och snabbare svar från myndigheter, tydligare motivering av beslut, snabbare underrättelse om beslut och kommunikationsskyldighet under handläggningsförloppet, nytt institut för dröjsmålstalan och nya regler kring myndighetens möjligheter och skyldigheter att ompröva och ändra sina egna beslut.

Under 2018 förväntas en ny tobakslag beslutas. Den nya tobakslagen förväntas innehålla flera delar, bland annat införandet av en tillståndsplikt för handel med tobaksvaror, ett utvidgat rökförbud och begränsad marknadsföring. En tillståndsplikt för tobakshandel kommer att ställa krav på utredning och prövning av nämnden och kommer att innebära stor skillnad för verksamheten jämfört med idag, med behov av ökade resurser och införande av nya avgifter som följd.

Under 2017 har upphandling av nytt ärendehanteringssystem slutförts och under 2018-2019 ska det nya systemet tas fram och implementeras. Syftet med projektet är att tillhandahålla ett gemensamt grundläggande digitalt handläggarstöd för diarie-, ärendeprocesser, dokument och information till olika förvaltningar inom Uppsala kommun. För nämndens verksamheter innebär det att kravställa, införa och vidareutveckla ett helt nytt ärendehanteringssystem. Det utmanande arbetet förväntas kräva mycket tid från chefer och medarbetare under tiden som arbetet pågår.

Den höga utbyggnadstakten av Uppsala ställer krav på nämnden och lantmäterimyndigheten att hantera planärenden och förrättningar i hög takt. En viktig fråga framöver är

kompetensförsörjning på hela miljöförvaltningen men särskilt lantmäterimyndigheten ser utmaningar i att bibehålla personal och rekrytera nya vid behov.